Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 17 август 1974 йил, шанба ◆ № 192 (15.972). Баҳоси 2 тийин.

Л. И. Брежнев Э. Герек билан учрашди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 15 август куни Қримда шу ерга дам олиш учун келган Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герек билан учрашди.

Ҳар иккала партия раҳбарлари дўстона суҳбат чоғида ҳар тарафлама Совет — Польша ҳамкорлигидан мамнун эканликларини изҳор этдилар ва уни янада ривожлантириш истиқболларини муҳокама қилдилар. Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқлар СССР билан Польшанинг халқаро фаолияти тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар ва Европада ҳамда бутун дунёда тинчлик учун курашга доир баъзи проблемалар хусусида фикрлашиб олдилар.

Учрашув самимият ва тўла якдиллик вазиятида ўтди.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ХИРМОНИ МЎЛ БЎЛСИН

ПАХТАКОРЛАРНИНГ ШАРАФЛИ БУРЧИ

Кеча матбуотда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларининг 1974 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Бу қарор бутун республикамиз меҳнаткашлари учун жанговар программадир, унда белгиланган тадбирларни тезкорлик билан амалга ошириш, давлатимиз ёрдами, халқимиз меҳнати, техника қудрати билан етиштирилган пахта ҳосилини йиғиб-териб олишни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказиш ҳаммамизнинг шарафли бурчимиздир.

Қарорда республикамиз меҳнаткашлари юбилей йилида фидокорлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилаётганликлари, 5 миллион тонна «оқ олтин» етиштириш учун барча чора-тадбирларни кўраётганликлари, сув танқислиги ва бошқа қийинчиликларни мардлик билан енгаётганликлари алоҳида таъкидланади.

Юбилей йилида механизаторларимиз камида 3 миллион тонна пахтани машиналарда териб бериш мажбуриятини қабул қилдилар. Йил бошидан буён шуни кўзлаб иш олиб борилмоқда. Қарорда ҳар доим вафодор механизаторларимиз белгиловчи йилда ҳам ўз сўзларининг устидан чиқишлари, бункерлардан камида уч миллион тонна дурдона тўкишларига катта ишонч билдирилади.

Қишлоқ меҳнаткашлари белгиловчи йилда шаҳар меҳнаткашларининг беқиёс катта ёрдамида беш миллион тонна «оқ олтин» тайёрлашдек юксак мажбуриятни бажариш йўлида жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Бугун шуни қувонч билан айтиш мумкинки, республикамизнинг ҳамма колхозлари, совхозлари, районлари, областларида ғўза парвариши яхши ташкил қилинган, ҳосил мўл. Энди асосий вазифа — етиштирилган ҳосилни нобуд қилмай, қисқа муддатда йиғиб-териб олишдир. Август — ҳосилга ҳосил қўшиш ойи. Бу ойда ғўза парваришини давом эттириш зарур.

Лекин олдимизда ҳал қилиниши лозим бўлган катта вазифалар турганлигини унутмаслик керак. Пахта терими даврида ҳар бир терим машинасидан, ҳар бир пахтакордан унумли фойдаланиш, органларнинг ишларини яхшилаш лозим.

Мўлжалланган ҳосилни олиш учун ҳосил шаклланаётган ҳозирги даврда ғўза парваришига алоҳида эътибор бериш, ҳосил элементларини сақлаб қолиш, ғўзани бегона ўтлардан тозалаш, культивация ўтказиш, суғориш ишларини юқори савияда олиб бориш керак.

Машина терими учун ҳозирлик ишлари ҳам ўз вақтида олиб борилиши лозим. Бунинг учун терим машиналари ва бошқа техника тўла ишга тайёрланиши, механизаторлар, ҳайдовчилар тегишли тайёргарликдан ўтказилиши зарур.

Бироқ, Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Андижон, Фарғона областларининг бир қанча районлари, «Узсельхозтехника»нинг айрим ремонт корхоналарида пахта терим машиналари ва бошқа техника ремонтини тугаллаш кечикмоқда. Бу ҳол ўз вақтида бартараф этилиши, машина терими ва бошқа ишлар кечиктирилмаслиги лозим.

Ғўза баргини дефолиация ва дисикация қилиш ишларига ҳам алоҳида эътибор берилиши зарур. Бу ишлар агротехника муддатларида, сифатли ўтказилиши керак. Бу тадбирни ўтказиш учун самолётлар, тракторлар ва бошқа техникадан унумли фойдаланиш, керакли кимёвий воситалар билан таъминлаш лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорида республикадаги ҳар бир колхоз, ҳар бир совхоз, ҳар бир бўлим ва бригада пахта терими ва тайёрлашга ҳозирлик кўриши, тайёрлов пунктларини яхши ҳолатга келтириши зарурлиги кўрсатилган. Пахта тайёрлаш пунктларида пахтани қабул қилиш, сақлаш ва қайта ишлашни яхши ташкил этиш, «Главхлопкопром» ва бошқа ташкилотлар, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Узсельхозтехника» бирлашмаси ва районлардаги колхозлар ва совхозлар бу ишга масъулият билан ёндошишлари лозим.

Партия ташкилотлари олдида муҳим вазифалар турибди. Миллионлаб пахтакорлар, механизаторлар, теримчиларни юбилей йилида юксак мажбуриятларни бажаришга сафарбар этиш, социалистик мусобақани кенг ёйиш, илғорлар тажрибасини оммалаштириш зарур.

Пахта терими мавсумида маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, дала шийпонларини жиҳозлаш, терим қатнашчиларини иссиқ овқат, дори-дармон билан таъминлаш, маданий хизмат кўрсатиш зарур. Пахта тайёрлаш пунктларида ҳамма шароит яратилиши лозим.

Пахтакорларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, дала шийпонларини жиҳозлаш, болалар боғчаларини, яслиларни ташкил этиш, ҳаммасининг пахта терими муддатига тўла тайёр бўлишини таъминлаш керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг қарорида партия, совет, хўжалик органлари, колхоз ва совхозлар раҳбарлари олдига пахта йиғим-теримини юқори савияда ўтказиш вазифаси қўйилган. Республикамиз пахтакорлари юбилей йилида бу шарафли вазифани муваффақиятли бажариб, Ватанимиз хирмонига мўл «оқ олтин» қўшадилар, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб оладилар. Бу юбилей йилида пахтакорларнинг шарафли бурчидир.

Жиззах область, Октябрь районидаги Юлиус Фучик номли совхоз пахтакорлари 4330 тонналик «оқ олтин» хирмони яратишга аҳд қилишган. Улар ваъдага вафо қилиш учун август ойида ҳам ғўза парваришига зўр беришяпти. Механизаторлар эса пахта териш агрегатларини мавсумга шайлашяпти. Суратларда: (чапда) совхознинг илғор механизатори А. Мираҳмедов. У юбилей йилида ўз «зангори кемаси»да 200 тонна дурдона теришга сўз берган. Ўнгдаги суратда эса илғор бригада бошлиғи А. Орзиқулов ва бўлим бошқарувчиси У. Худойбердиев ўртоқлар ҳосил нишоналарини кўздан кечирмоқдалар.

Ж. Тўраев фотолари.

МАШИНА ТЕРИМИГА ЗЎР БЕРАМИЗ

Колхозимиз аъзолари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларининг 1974 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлиги тўғрисида»ги қарорини зўр кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар, ғўза парваришини шу асосда ташкил этиб, пахта йиғим-теримига пухта тараддуд кўрмоқдалар.

Деҳқончилик омадли иш. Унга ихлос қўйганлар бахт топади, довруғ қозонади, шон-шуҳратли бўлади. Ўзбек деҳқонлари ҳеч қачон ютқазган эмаслар. Улар доим омилкорлик, тадбиркорлик, мардлик ва жасорат кўрсатиб ғолиб бўлишган. Чунки, бизнинг измимизда агрономия фани ютуқлари, қудратли техника, кўп йиллик илғор тажрибалар бор.

Хўжалигимиз пахтакорлари ҳар йили «оқ олтин»дан мўл ҳосил кўтариб келишади. Бу йил айниқса баракали меҳнат қилдик. Эрта баҳорда 1756 гектар майдонга уруғ қададик. Ғўза ўз вақтида бир текис ундириб олинди. Яганалаш, озиқлантириш, чопиқ қилишда доим ҳушёрлик билан иш кўрдик. Сабаби: ҳар йили кўчат сийрак бўлиб қоларди. Натижада кузда жиддий қийинчиликлар туғиларди. Колхозимиздаги 20 та бригаданинг ҳаммасида дала ишлари маълум план асосида ташкил этилди. Сувнинг ҳар литридан тўғри, оқилона фойдаланишга интилдик. Сувчилар икки ҳисса кўпайтирилди. Самандар Ражабов, Файзи Насриев, Равшан Рўзиев, Мирзо Очилов каби пешқадам сувчиларнинг илғор тажрибалари кенг оммалаштириб борилди.

Чопиқ тракторини бошқарувчи механизаторларнинг иши қаттиқ назорат остига олинди. Ҳар туп кўчатнинг ости, ҳар бир эгатнинг чуқур сифатли культивация қилиниши текшириб борилди. Оқибатда ишнинг салмоғи ҳам, сифати ҳам ўсди. Ғўзалар барқ уриб ривожланди. Бўлиқ ғуж-ғуж кўсаклар тўпланди. Азим Ражабов, Зариф Шарипов, Жўра Шукуров ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг ҳар туп ғўзасида 9-10 тадан тўқ кўсак, 17-19 тадан шона, 6-7 тадан гул бор. Мазкур бригадаларнинг деҳқонлари даладаги ҳосил чўғини чамалаб чиқиб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига 50 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олдилар. Хўжалигимизда бундай юқори ҳосилли бригадалар тобора кўпайиб бормоқда. Ҳамма жойда август ойи — ҳосилга-ҳосил қўшишда зарбдор ой деб, эълон қилинган. Колхозчилар, механизаторлар, сувчиларимизнинг биронтаси ҳам дала бошидан жилганлари йўқ. Улар ғўзани бегона ўтдан тозалаш, «шарбат»га қондириш, чуқур культивация ўтказиш билан шуғулланмоқдалар.

Колхозимиз механизаторлари юбилей йилида ҳосилнинг 70 процентини бункерлардан бўшатишга аҳд қилдилар. Шу мақсадда 900 гектар майдондаги ғўза машинабоп қилиб ўстириляпти. Эгатларнинг тўппа-тўғри, экиннинг калтабўғин, серҳосил бўлиши машина теримида муваффақият гаровидир. Ҳозирги вақтда агроном, инженер ва механикларимиз машина теримига ажратилган пайкалларни яна бир карра кўздан кечириб чиқмоқдалар. Бегона ўтдан тозалаш, карталар атрофини «зангори кема»ларнинг айланишига мослаштириш, дефолиация ва дисикацияга тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Машина-трактор паркимиздаги 20 та терим агрегати мавсумга шайлаб қўйилди. Жумладан, 14 та «Ўзбекистон» маркали серунум машиналар тўла қувват билан ишлатилади. 75 та трактор тележкаси ҳам ремонтдан чиқарилди. Хўжалигимизда 90Х90 схемасида экилган пайкаллар ҳам анчагина бор. Буни ҳисобга олиб, яқинда кенг қаторлаб экилган ғўза ҳосилини терадиган 4 та «зангори кема» сотиб олдик. Машиналар уч группага бўлиниб, группа усулида ишлатилади. Ҳар бир группага тажрибали механиклар техника хизмати кўрсатишади. Кўп ва сифатли пахта терган механик-ҳайдовчилар ҳар беш кунда мукофотлаб бориладди. Умуман, пахта терими илғорларини мукофотлаш учун колхоз правлениеси ва партия ташкилоти 7 минг сўм пул ажратиб қўйди.

Биз ғўза парваришини сентябргача давом эттирамиз.

Хўжалигимизда ҳар бир терим машинаси учун 120 тоннадан норма белгиланди. «Ўзбекистон» маркали машиналарнинг ҳар бири билан 200 тоннадан «оқ олтин» териб олинишини таъминлаймиз. Донгдор механик-ҳайдовчиларим и з д а н Сайфулла Насриев, Болта Рўзиев, Ато Сатторов, Рўзимурод Бешимовлар мавсумда ўз агрегатлари бункеридан 350-400 тоннадан пахта тўкишга сўз бердилар. Машина теримининг унуми кўп жиҳатдан агрегатни моҳирлик билан бошқаришга боғлиқдир. Бунинг учун йўллар, кўприклар созланган бўлиши керак. Карта четлари «зангори кема»ларнинг айланишига мослаб текисланган бўлмоғи лозим. Биз бу ишларнинг ҳаммасига ҳозирдан киришдик. Пахта теримида бункер-тележка-пункт маршрутига қатъий риоя қилинади.

Пахта терими — энг масъулиятли, долзарб палла ҳисобланади. Бу йил далаларимиздаги ҳосил ғоят қисқа муддатда, тез сарамжонлаб олинади. Шуни ҳисобга олиб 16 та дала шийпони, барча медпункт, болалар боғча-яслилари намунали қилиб жиҳозланди. Теримчиларга марказлаштирилган усулда иссиқ овқат етказиб берилади. Қовун-тарвуз, мева-чевалар дала шийпонларига пешма-пеш етказиб турилади. 40 дан ортиқ агитатор, ўнлаб сиёсий ахборотчи ва сиёсий ташкилотчилар илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириб борадилар. «Юқори ҳосил учун» деворий газетаси ҳамда «Жанговар варақа»лар мунтазам чиқарилади.

Пахтазорларимизда бу йил 20 дан ортиқ «зангори кема», 80 га яқин трактор тележкаси ишлатилади. 2000дан ортиқ теримчи, жумладан, 170 коммунист, 250 га яқин комсомол-ёш кўпмингкилограммчилар ҳаракатида актив қатнашади. Биз пахта теримини жуда қисқа муддат — 35 иш кунида тугаллашга: халқ хўжалик планини 27 иш кунида, зиммага олган социалистик мажбуриятимизни Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг қутлуғ тўйи арафасида бажариш тадбирларини белгиладик. Бунинг учун барча шарт-шароит ва имкониятга эгамиз.

Далаларимиз ҳосилга тўлиқ. Унга қараб ҳавасингиз келади. Йил бошидан буён пешона тери тўкиб етиштирган «оқ олтин»имизнинг бир мисқолини ҳам нес-нобуд қилмай, ўз вақтида йиғиб-териб олиш бизнинг жонажон ишимиз, муқаддас бурчимиздир. Янги довон олдида, шарафли ва муқаддас вазифа олдида турибмиз. Билагида кучи, юрагида ўти бор пахтакорларимиз бу чўққини ҳам эгаллаб она-Ватан ва партиямизга ёруғ юз билан ғалаба рапорти берадилар.

Ҳ. ОБИДОВ,
Свердлов районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси,
Р. КАМОЛОВ,
колхоз партия ташкилотининг секретари.

«САЛЮТ-3» СТАНЦИЯСИНИНГ ПАРВОЗИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 16 август. (ТАСС). Шу йил 25 июнда ер атрофидаги орбитага чиқарилган «Салют-3» илмий орбитал станция автоматик равишда парвозини давом эттирмоқда. 16 август Москва вақти билан соат 9 гача станция ер атрофини 840 марта айланди.

Ҳозирги вақтда орбита параметрлари қуйидагича:

— Ер сатҳидан максимал узоқлашуви (апогейида) — 278 километр;

— Ер сатҳидан минимал узоқлашуви (перигейида) — 260 километр;

— Орбитанинг оғиши — 51,6 градус;

— Айланиш даври — 89,7 минут.

Телеметрик ахборот маълумотларига кўра, станциянинг ичидаги ҳамма системалар нормал ишламоқда. Станция бўлмаларида микро иқлим параметрлари белгиланган даражада турибди.

Координация-ҳисоблаш маркази олинган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ АХБОРОТИДАН

ҚИШГА ЕМ-ХАШАК ҒАМЛАБ ҚЎЯЙЛИК

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг маълумотларига қараганда, республикада такрор ўрилганлигини ҳисобга олганда 702 минг гектардан зиёдроқ майдондаги экилган ва табиий ўтлар ўриб олинган. Тошкент, Қашқадарё, Самарқанд областларининг хўжаликларида энг кўп ўт ўриб олинди. Колхозлар билан совхозлар экилган ўтларни пичан, сенаж ва кўкпоя учун учинчи марта ўриб олмоқдалар. Механизаторлар 179 минг гектар майдондаги экилган ўтни учинчи марта ўриб олишди — бу пландаштириб қўйилган майдоннинг тенг ярмидан кўплик қилади. Наманган областида ўтни тўртинчи марта ўриб олишга киришилди.

899 минг тонна пичан тайёрланди — беш йиллик планнинг 67 процентига тенг келади. Андижон областининг хўжаликлари планни бир ярим баравардан зиёдроқ ошириб бажардилар.

Сенаж тайёрлаш суръатлари бултургидан юқори, ўраларга қишда асраш учун 1411 минг тоннадан зиёдроқ сенаж бостирилди. Бу — планнинг қарийб 95 процентига тенг келади. Хўжаликлар тўрт миллион тонна дағал хашак тайёрлай бошладилар. Ем-хашак тайёрловчилар учун бу йил қийин келган бўлса ҳам, Андижон области йиллик планда кўзда тутилганидан 24 процент кўп дағал хашак ғамлаб қўйишга муваффақ бўлди.

Республика колхозлари ва совхозлари бултургига нисбатан ўт талқонини жадалроқ тайёрламоқдалар. Хўжаликларда витаминли озуқани ишлаб чиқарадиган агрегатлар икки сменада ишламоқда. Бундай озуқа қарийб 34,5 минг тонна жамғарилди. Бу планнинг қарийб 43 процентига тенг келади. Қашқадарё областида витаминли озуқалар муваффақиятли тайёрланмоқда. (ТАСС).

ИККИ ЙИЛЛИК ОЗУҚА

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Конимех райони хўжаликларида чорва қишловига пухта ҳозирлик кўриляпти. Район чорвадорлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани қизитиб, пландаги 34 минг тонна ўрнига салкам 40 минг тонна дағал хашак жамғариб, зиммага олинган мажбуриятни шараф билан бажардилар.

Райондаги «Шофиркон» совхози чорвадорлари икки йилга мўлжалланган озуқа жамғариб қўйдилар. Зарбдор бригадага уюшган юздан ортиқ комсомол-ёшлар кунига 450 — 500 центнердан дағал хашак, кўп миқдорда беда пичани жамғармоқда. 12 трактор тележкаси, 4 та беда йиғадиган механизм, бир неча автомашиналар тўхтовсиз ишлаб турибди. Совхозда 200 гектардан ортиқ эски, 80 гектарга яқин янги бедазорлар бор. Барча майдондаги беда вақтида озиқлантирилиб, қондириб суғорилди. Натижада мўл ҳосил етиштирилди. Ҳозиргача беданинг учинчи ўрими тугалланди. Ҳар гектаридан 110 центнердан беда пичани йиғиб олинди ва унинг ярми сенаж қилинди.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Конимех» давлат наслчилик заводи, «Коммунизм», «СССР 50 йиллиги», «Октябрь 40 йиллиги» совхозлари чорва яйловларида ҳам ем-хашак тайёрлаш, чорва биноларини ремонт қилиш уюшқоқлик билан олиб бориляпти.

Т. НАЗИРОВ.

ДОН—ДАВЛАТГА

Ўзбекистон ССРда ғалла тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 16 августга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён тайёрланган дон (тонна ҳисобида); учинчи стун — халқ хўжалик планига нисбатан процент ҳисобида

Самарқанд	31229	71,3
Қашқадарё	50307	68,0
Сурхондарё	12988	59,0
Бухоро	8015	42,2
Тошкент	21002	40,4
Фарғона	8049	36,6
Жиззах	30625	32,8
Андижон	7041	22,7
Наманган	4674	13,3
Сирдарё	2317	7,1
ҚҚ АССР	—	—
Хоразм	—	—
Республика бўйича:	176247	37,3

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари **Нуриддин Муродович Муродов** узоқ давом этган оғир касалликдан кейин 1974 йил 16 августда вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

КОММУНИЗМ ҚУРИЛИШИ ВА ЯНГИ КИШИНИ КАМОЛ ТОПТИРИШ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ «МЕҲНАТКАШЛАРНИ КОММУНИСТИК РУҲДА ТАРБИЯЛАШ ТЎҒРИСИДА»ГИ КИТОБИНИНГ БОСИЛИБ ЧИҚИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Мамлакат ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш ва ижтимоий муносабатларни такомиллаштириш билан бирга меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш коммунизм қуриш учун курашнинг асосий йўналишларидан бирини ташкил этади. Партиянинг янги кишини камол топтириш, совет кишиларининг ижтимоий онглилигини, маданияти ва билимини ошириш борасида амалга ошираётган вазифалари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Давлат сиёсий нашриёти томонидан чиқарилган «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида»ги нутқ ва мақолаларидан иборат тўпламида ўзининг ёрқин ифодасини топган.

Китобга 1964 йилдан 1974 йилгача сўзланган нутқлар ва ёзилган мақолалар тўла ёки қисман киритилган. Уларда идеология масалалари, маданий-тарбиявий ва оммавий-сиёсий ишлар ёритилган. Ушбу нутқ ва мақолалар партия съездларида қилинган Хисобот докладларидан, Марказий Комитет Пленумларида қилинган докладлар ва сўзланган нутқлар, тантанали юбилей мажлисларидаги докладлар, комсомол, ўқитувчилар съездларида сўзланган нутқлар, сайловчилар билан учрашувдаги нутқлар, қардош коммунистик ва ишчи партияларнинг съездларида сўзланган нутқлардан олинган бўлимлар ва қисмлардир. Тўпламга кирган ҳужжатларнинг кўпчилиги ўз вақтида эълон қилиниб, миллион-миллион кишилар зўр қизиқиш билан уларни ўрганган эди. Баъзи нутқлар биринчи марта босиб чиқарилмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқлари ва мақолаларида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг марксча-ленинча таълимотни ривожлантириш ҳамда уни ҳозирги шароитда амалий қўлланиш борасидаги кўп қиррали тажрибаси очиб берилади, партиянинг идеология иши соҳасидаги ғоят улкан ва самарали ишларининг ёрқин манзараси намоён этилади. Уларда партиянинг ташкилотчилик ва идеология ишлари бирлиги, партия кадрларини ғоявий-сиёсий тарбиялаш, меҳнаткашларнинг ғоят кенг оммаси орасида коммунистик дунёқарашни, юксак аҳлоқий фазилатларни шакллантириш, меҳнатга янгича, коммунистик муносабатда бўлишни тарбиялаш, илмий ташкилотларга, халқ маорифи органларига, маданий-оқартув муассасаларига, оммавий ахборот воситаларига, адабиёт ва санъатга раҳбарлик, буржуа идеологиясига ва «сўл» оппортунизмга қарши ҳужумкор курашни кучайтириш масалалари ҳар томонлама ёритилган. Тўпламда ёш авлодни тарбиялаш проблемаларига катта ўрин берилган.

Китоб коммунистик тарбиянинг назария ва амалиётини ривожлантиришга қўшилган муносиб ҳиссадир.

1.

Марксизм-ленинизм меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг асоси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Илмий коммунизм партияси бўлган бизнинг партиямиз марксча-ленинча фанга оғишмай амал қилиб, уни янада ривожлантириш учун ҳамма чораларни кўрмоқда. Ижтимоий ҳаёт воқеаларини, унинг асосий тенденцияларини назарий жиҳатдан англаб етиш ижтимоий жараёнларнинг боришини олдиндан кўриш, энг тўғри сиёсий йўлни ишлаб чиқиш, хатолардан, ҳамда субъектив қарорлар қабул қилишдан холи бўлишда партияга ёрдам беради. Назарий фаолият — партиянинг роли ўсиб, унинг коммунистик қурилиш бутун жараёнига таъсири кучайиб бораётганлигининг асосий шарт-шароитларидан биридир.

Партиямиз, унинг ленинча Марказий Комитети миллионларнинг жонли тажрибасини ўргана бориб ва умумлаштира бориб, коммунизм қурилишининг назарий ва амалий проблемаларини илмий, ижодий ҳал қилиш йўлини кўрсатиб бермоқдалар. КПСС XXIII-XXIV съездлари қарорлари, партиянинг энг муҳим ҳужжатлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг докладлари ва нутқлари марксизм-ленинизм хазинасига қўшилган ғоят катта ҳисса бўлди.

Тўпламдаги ҳужжатлар Коммунистик партиянинг назария, сиёсат ва амалиёти узвий бирлигининг ифодасидир. КПСС марксизм-ленинизм назариясини ижодий ривожлантира бориб, унинг принципларини тафтиш қилишга интилувчиларнинг барчасига қарши муросасиз ва изчил кураш олиб бориб, меҳнаткашлар оммасининг ҳақиқий йўлбошчиси мавқеини эгаллади ва обрў қозонди, жаҳонда биринчи пролетар давлатини тузиш, ривожланган социалистик жамият қуришда жаҳоншумул тарихий ғалабага эришди.

Марксизм-ленинизм совет халқининг ғоявий байроғи бўлиб қолди. Бу — революциямизнинг энг буюк зафари, коммунизм ғалабасига эришиш калитидир. «Партиямиз, совет коммунистларнинг ғоят улкан жипслашган коллективи бугунги кунда олдида турган ҳар қандай вазифаларни муваффақиятли уддалаётган эканлар, ишнинг ҳамма соҳасида — катта-кичик ишларнинг ҳаммасида коммунистлар ўзларининг авангардлик ролини шараф билан адо этаётган эканлар, — дейди ўртоқ Л. И. Брежнев, — бу партиямизнинг марксизм-ленинизм руҳида тарбиялангaнлиги, шу буюк таълимот ғоялари билан суғорилганлиги туфайлидир. Бизнинг партиямиз учун ленинизм ғалабага эришишнинг ҳақиқий фани бўлиб қолди. Ленинизм ҳамиша биз учун шундай бўлиб қолади».

Китобда эълон қилинган нутқларда, айниқса «Ленин иши яшамоқда ва ғалаба қозонмоқда» деб юбилейга бағишлаб қилинган докладда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг асосчиси, жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг ташкилотчиси, халқаро ишчилар синфининг доҳийси Владимир Ильич Ленининнг улуғворлиги ва жаҳоншумул тарихий роли ҳар тарафлама ва чуқур очиб берилган.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг назарий фаолияти китобда унинг халқаро коммунистик ҳаракат бирлиги ва жипслигини марксизм-ленинизм, пролетар интернационализми принциплари асосида мустаҳкамлаш учун олиб бораётган курашининг таркибий қисми эканлиги кўрсатилади. Кейинги йилларнинг тажрибаси КПСС билан қардош партияларнинг замонамизнинг актуал проблемаларини ижодий ишлаб чиққанлиги, революцион назариямиз принциплари ва асосий ғояларини ҳимоя қилганлиги бутун коммунистик ҳаракатга нақадар катта ёрдам бераётганлигини яққол намойиш қилди.

Ҳозирги замон жараёнини марксча-ленинча анализ қилиш партиямизга жаҳон ижтимоий тараққиётининг барча масалалари юзасидан аниқ позиция билан чиқиши учун, барча халқларнинг ҳаётий манфаатларига жавоб берадиган масалаларни чуқур ўйлаб ҳал этиш, умумий хавфсизлик ва социал тараққиётга эришиш учун катта ёрдам бермоқда. Партиянинг ленинча ташқи сиёсати синфий ёндашиш, унинг чуқур илмий ва реалистик характери билан фарқ қилади.

Китобда халқаро кескинликни юмшатиш шароитида идеология курашининг хусусиятлари чуқур таҳлил қилиб берилган, буржуа идеологиясига, ўнг ва «сўл» оппортунизмга қарши кураш вазифалари баён қилинган.

Халқаро вазиятнинг соғломлаштирилиши натижасида қарама-қарши социал тузумдаги давлатлар ўртасида алоқалар кенгаймоқда, маънавий бойликлар ва ахборотлар алмаштириб туриш ошмоқда «Биз ўз йўлимизнинг тўғрилигига, марксча-ленинча идеологиямизнинг тўғрилигига ишонамиз, — дея таъкидлайди ўртоқ Л. И. Брежнев, — ҳамда шунга шак-шубҳа қилмаймизки, кескинликнинг юмшатилиши шароитларида табиий равишда турли мамлакатларнинг жамоатчилиги билан алоқаларни кенгайтириш, маънавий бойликлар, ахборотлар билан алмашиниб туриш, алоқаларни ривожлантириш социализм тўғрисидаги ҳақиқатни ёйиш учун, илмий коммунизм ғояларининг янгидан-янги тарафдорларини орттириш учун яхши восита бўлиб хизмат қилади». Совет Иттифоқи, қардош социализм мамлакатлари синфий муҳолифларнинг кескинликни юмшатиш жараёнидан бизнинг ички ишларимизга аралашиш, бизнинг идеалларимизга, дунёқарашимизга, анъаналаримизга зид келадиган қарашларни пропаганда қилиш йўлида фойдаланишга интилишларига кескин зарба бермоқдалар.

Китобда капиталистик тузумнинг иллатлари, унинг идеологияси, ахлоқи ва маданияти фош қилиб ташланади.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг нутқларида маоизмнинг антиленинча ғоявий ва сиёсий моҳияти, Пекин раҳбарларининг ҳозирги замоннинг асосий масалалари бўйича тутган бузғунчилик сиёсати фош қилинади. Маоизмни принципиал танқид қилиш — марксизм-ленинизм софлиги учун курашнинг, социалистик ҳамдўстлик, халқаро коммунистик ҳаракат, империализмга қарши барча кучларнинг бирлигини мустаҳкамлаш учун курашнинг асосий йўналишларидан биридир.

Китобда халқаро кескинликни юмшатиш шароитида идеология муассасалари ва кадрлари фаолиятини такомиллаштириш йўл-йўриқлари кўрсатиб берилган. Бунда гап КПСС ва Совет давлатининг тинчликсевар ленинча ташқи сиёсатини собитқадамлик билан ва тағин ҳам изчил тушунтириш, унинг инсонпарварлик мақсадлари ва реал ютуқларини тушунтириб бериш устида боради. Халқаро майдонда КПССнинг идеологик фаолиятининг асосий йўналиши совет кишиларининг, социалистик ҳамдўстлик халқларининг янги жамият қуришда, социалистик турмуш тарзини барпо этишда эришаётган муваффақиятлари тўғрисидаги ҳақиқатни кенг ёйишдан иборат.

2.

Социализм йилларида бизда ижтимоий ва маънавий ҳаётнинг янги уклади таркиб топди. Китоб совет турмуш тарзининг яхлит ва улуғвор манзарасини кўрсатиб беради, социалистик турмуш тарзининг асосий критерияларини, унинг буржуа турмуш тарзидан беқиёс устунликларини очиб беради. Социализм эксплуатацияни, ишсизликни, қашшоқликни, миллий зулмни абадул-абад йўқотди. Социалистик турмуш укладида меҳнаткаш инсон олий ижтимоий бойлик ҳисобланади. Партиямизнинг ленинча байроғига «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун!» деган сўзлар ёзиб қўйилган.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш йўлида олға интилаётганимиз сари, халқнинг фаровонлиги ошиб боргани сари ҳар бир совет кишисида онгни камол топтириш, коммунизм қурувчиси учун зарур бўлган маънавий-сиёсий фазилатларни тарбиялаш тобора катта аҳамият касб этади. «Бугунги совет кишиси, — деб таъкидлайди ўртоқ Л. И. Брежнев, — партия йўлини амалга ошириш учун курашнинг актив иштирокчиси, ўз мамлакатининг чинакам хўжайинидир. Унинг қизиқиш доираси кенг, маданий эҳтиёжлари улкан. Идеология ишида буларнинг ҳаммасини ҳисобга олмоқ даркор».

Китобда ҳозирги шароитда меҳнаткашлар оммасини коммунистик руҳда тарбиялашнинг моҳияти ва асосий вазифалари, социалистик онгliликни ривожлантириш қонуниятлари, янги кишини камол топтиришнинг асосий воситалари, методлари ва йўллари ҳар томонлама ёритилган.

Партиянинг бутун ғоявий-тарбиявий ишининг ўзаги кенг меҳнаткашлар оммасида коммунистик дунёқарашни камол топтиришдан, уларни марксизм-ленинизм ғоялари руҳида тарбиялашдан иборат. Бунда гап чинакам чуқур ғоявийликни таркиб топтириш, ижтимоий ҳаёт воқеаларига аниқ синфий ёндашишни ўргатиш, революцион назариямизнинг буюк бойлигини ижодий қўлланишга ўргатиш устида бормоқда. Бизда марксизм-ленинизм классиклари асарлари СССРдаги барча халқларнинг тилларида миллион-миллион нусхаларда нашр этилмоқда. Коммунистлар, партиясизлар, барча кадрларимизнинг марксча-ленинча ўқувининг мунтазам системаси таркиб топди ва амалга оширилмоқда. Партия совет кишиларини ишчилар синфининг илғор идеологияси руҳида, юксак коммунистик онглилик руҳида сабот билан ва аниқ мақсадни кўзлаб тарбияламоқда.

В.И. Ленин иш олиб бормай туриб, кураш олиб бормай туриб коммунизмни китобий билимлар билан қуриб бўлмайди, деб таълим берган эди. Китобда ана шу ленинча қоида ривожлантирилиб, совет кишиларини меҳнатда янги коммунистик руҳда тарбиялаш масалалари чуқур ва ҳар тарафлама баён қилиб берилади. Партия меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш оммавий ҳаракатини қўллаб-қувватлашни, совет кишиларининг ижодий ташаббускорлигини бутун чоралар билан ҳартомонлама рағбатлантиришни ўзининг вазифаси деб билади.

Ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар, совет зиёлилари юксак социалистик онглилик, қаҳрамонона меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Китобда шонли новаторларимизнинг номлари келтирилиб, илғор коллективларнинг, областлар, ўлкалар ва республикаларнинг тажрибаси умумлаштирилади. Партия меҳнатнинг обрўсини юксак кўтариб, меҳнаткашларнинг янги ҳаракатлари ва ташаббуслари аҳамиятини ошириб, меҳнатга ва ижтимоий мулкка коммунистик муносабатда бўлиш ҳар бир ходимга хос фазилат бўлиб қолиши учун интилмоқда.

Китоб социалистик экономикамиз тараққиётининг ҳозирги даражаси, фан-техника тараққиётининг эришилган натижаси, фақат ходимларнинг соф профессионал малакасига нисбатан юксак талаблар қўйибгина қолмай, балки уларнинг меҳнат интизомига, уюшқоқлилигига, масъулиятига ва активлигига нисбатан ҳам катта талаблар қўйишига эътиборни қаратади.

Бизнинг идеалимиз — меҳнаткашларнинг ўз меҳнатига ўзи хўжайин сифатида муносабатда бўлишини ҳам, ижодий ташаббускорлиги ва бу ташаббусга ғоят кенг йўл очиб беришни ҳам назарда тутувчи онгли интизомдан иборат. Мана шунинг учун ҳам планлаштиришни, ишлаб чиқаришни бошқариш ва ташкил этишни муттасил яхшилаш, моддий ва маънавий рағбатлантиришни такомиллаштириш муҳимдир. Кишиларни меҳнатга ватанпарварларча ва ижодий муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш учун мунтазам равишда ғоявий-сиёсий иш олиб бориш, илғор ишлаб чиқариш тажрибасини, фан ва техниканинг янги ютуқларини рўёбга чиқариш ва пропаганда қилиш муҳимдир. Энг яхши кишиларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаб ва рағбатлантириб, дейилади китобда, — коллективларда меҳнат интизомини ва социалистик турмуш қоидаларини бузувчиларга нисбатан муросасизлик вазияти вужудга келишига эришиш лозим.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг нутқлари ва мақолаларида ёшларга меҳнат тарбияси бериш, уларни мактаб остонасига қадам қўйган кундан бошлаб меҳнатга жалб этиш зарурлиги масалаларига катта эътибор берилган. Ёш авлодни меҳнатни ленинча тушуниш руҳида тарбиялаш самарали натижалар бермоқда. Китобда комсомолнинг, совет ёшларининг қўриқ ерларда, Сибирь, Узоқ Шимол, Узоқ Шарқда ва мамлакатнинг бошқа районларида меҳнатда кўрсатган қаҳрамонлигининг ёрқин мисоллари келтирилган. Партия йигит ва қизларни меҳнатда янги шижоатларга даъват қилади, уларни янги ерларни ўзлаштиришга, замонавий заводлар, электрстанциялар қуришга, шаҳарларни ободонлаштиришга чақиради. Партиянинг ташаббуси билан ёшлар Байкал-Амур магистралини барпо этишга фаол киришдилар, Партия мамлакатда кенг қулоч ёйган мураббийлик ҳаракатининг ташкилотчиси бўлди.

Шу билан бирга китобда болалар ва ўсмирларга меҳнат тарбияси бериш вазифаларини ҳал этишда комсомолнинг, оиланинг ролини кучайтириш кераклиги уқтириб ўтилади. Ўртоқ Л. И. Брежнев ВЛКСМнинг XVII съездида бундай деди: «Бу давлат аҳамиятига молик катта масала. Ҳамма меҳнаткашларнинг коллективлари, жамоат ташкилотлари, мактаб ва оила бу масаланинг тўғри қўйилишидан ва ҳал этилишидан манфаатдордир. Бу масала миллион-миллион кишиларнинг тақдирига, ҳаттоки мамлакатимизнинг келажагига даҳлдор масаладир».

Тўпламда эълон қилинган нутқлар ва мақолаларда аҳлоқ тарбияси проблемаларига катта эътибор берилган. Партия ҳар бир коллективда соғлом аҳлоқ муҳитини яратиш ва уни ривожлантириш, ҳамма жойда кишига нисбатан ғоявий талабчанлик даражасини ошириш вазифасини қўяди. Соғлом аҳлоқ муҳити ижтимоий бурчни юксак даражада англашни, коллективизм ҳис-туйғуларини, социалистик жамиятда яшаш нормалари ва қоидаларига қатъиқ риоя этишни, ҳалоллик, тўғрилик, камтарликни, ахлоқий покизаликни, жамият ва халқнинг манфаатлари бузилишига нисбатан муросасизлик руҳини шакллантиради. Бизнинг коммунистик аҳлоқимиз дарҳақиқат, бутун инсоният яратган аҳлоқнинг инсонпарварлик нормаларини ўзига сингдириб олган ва бу фазилатларни ривожлантирмоқда. Меҳнатсеварлик, ҳалоллик, камтарлик, ўз қадр-қимматини эъзозлаш, ўртоқлик, бир-бирини ҳурмат қилиш — мана шуларнинг ҳаммаси совет кишиси маънавий қиёфасининг ажралмас белгиларидир.

Меҳнаткашларни совет ватанпарварлиги, пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш — партия идеология ишининг энг муҳим йўналишларидан биридир. Ўртоқ Л. И. Брежнев асарларида меҳнаткашларни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялаш соҳасидаги вазифалар ҳар тарафлама ва чуқур асослаб берилган, унинг форма ва воситалари баён этилган, барча совет кишиларини умум миллий ифтихор руҳида тарбиялашнинг муҳим вазифа эканлиги таъкидлаб ўтилган. Китобда тинч социалистик қурилиш йилларида, Улуғ Ватан урушининг даҳшатли кезларида ва ҳозирги улуғвор коммунистик қурилиш даврида совет кишиларининг кўрсатган ватанпарварлиги ёрқин тасвирланган. СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантаналарда уқтириб ўтилганидек, «Партия шунга эришдики, интернационализм бир гуруҳ коммунистларнинг идеалидан ҳамма миллат ва элатларга мансуб миллион-миллион совет кишиларининг чуқур эътиқодига ва хулқ-атвор нормасига айланди. Ижтимоий онгдаги ана шу чинакам революцион тўнтаришнинг аҳамияти бебаҳодир».

Партия кишиларимизни бундан кейин ҳам совет ватанпарварлиги руҳида, социалистик Ватанимиз учун, совет халқининг улуғвор бунёдкорликлари учун фахрланиш руҳида, интернационализм руҳида, миллатчилик, шовинизм ва миллий маҳдудлик кўринишларига нисбатан муросасизлик руҳида, барча миллатлар ва элатларни ҳурмат қилиш руҳида тарбиялашни ўзининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди. Ватанпарвар интернационалистларни тарбиялаб етиштириш — совет кишиларини юксак ҳушёрлик руҳида, социализмнинг улуғ ғалабаларини ҳимоя қилишга ҳамиша шай бўлиб туриш руҳида тарбиялаш демакдир. Бу — совет кишиларини халқларнинг бузилмас қардошлиги, меҳнаткашларнинг синфий бирдамлиги руҳида, эксплуатация ва жабр-зулмга нисбатан нафрат руҳида тарбиялаш демакдир.

Халқимизнинг маънавий ҳаёти Совет ҳокимияти йиллари мобайнида кўп даражада бойиди, унинг маданий даражаси юксалди, сиёсий онги ошди. Октябрдан кейин бутун тарихимизнинг бориши партия совет кишиларини нақадар юксак маънавий-сиёсий фазилатлар руҳида тарбиялаганлигини кўрсатади. «Лекин буларнинг ҳаммасидан, — деб уқтириб ўтади ўртоқ Л. И. Брежнев, — социалистик жамиятимиз олдида турган сиёсий-тарбиявий ва мафкуравий вазифалар ҳал қилиб бўлинди деган маъно келиб чиқмайди. Шу нарса сир эмаски, бизда ўтмишдан сарқит бўлиб қолган, ўз моҳияти жиҳатидан социализмга ёт бўлган социал иллатлар — меҳнатга ҳалол муносабатда бўлмаслик, ландовурлик, интизомсизлик, юлғичлик, социалистик жамиятда яшаш нормаларини турли йўсинда бузиш сингари иллатлар кўпинча сезилиб қолмоқда. Бутун жамиятнинг эътиборини ана шу ҳодисаларга қаратишни, халқни шу иллатларга қарши кескин курашишга, уларни бартараф этишга сафарбар қилишни партия ўзининг бурчи деб ҳисоблайди, чунки бундай қилмай туриб, биз коммунизм қура олмаймиз».

Китобда ўтмишнинг сарқитларини тугатиш, буржуа идеологияси ва аҳлоқи кўринишлари билан курашиш коммунистик тарбиянинг муҳим таркибий қисми эканлиги уқтириб ўтилади. Асарда ўтмиш сарқитлари билан кураш йўллари тўғрисидаги принципиал қоидалар баён этилган, бу курашни социал-иқтисодий ва ғоявий-тарбиявий воситалар билан, ишонтириш ва мажбур этиш методлари билан боғлаб олиб бориш муҳим эканлиги кўрсатилган.

Омманинг ўз сиёсий тажрибаси, меҳнаткашларнинг жамият ишларини бошқаришда амалий иштироки кишиларни социалистик онглилик, интизом, уюшқоқлик руҳида тарбиялашнинг ҳал қилувчи воситаларидан биридир. Партия омманинг ижтимоий активлигини ҳамма чоралар билан ривожлантира бориб, уларни ижтимоий ишга кенг жалб этиб, шу билан совет кишиларида ўз коллективининг ва бутун жамиятнинг иши учун юксак сиёсий масъулият руҳини, камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиш, коммунизм қурилишида онгли қатнашиш руҳини тарбиялайди.

3.

В. И. Ленин васиятларига содиқ бўлган бизнинг партиямиз меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни умумпартиявий, умумхалқ иши деб билади. Социализм қурилиши, ҳаётнинг янги шарт-шароити, партиянинг олиб борган кўп қиррали тарбиявий иши совет кишиларида шундай ажойиб фазилатларни камол топдиришга имкон бердики, бу фазилатлар уни илғор идеология ва юксак аҳлоқий принципларнинг соҳиби қилиб қўйди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқлари ва асарлари партиянинг кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги асосий вазифаларини, партия фаолиятини, унинг иш форма ва методларини такомиллаштириш, партия ташкилотлари ролини ошириш йўлларини белгилаб беради. Партия шахснинг ҳар томонлама ривожланиши, маънавий бойиши учун, инсон ҳаётининг сермазмун бўлиши, унинг фаровонлиги юксалиши учун, аҳлоқий ва жисмоний жиҳатдан борган сари камол топиши учун тобора қулай шарт-шароитлар вужудга келтириш йўлида курашмоқда.

Китоб партиянинг ғоявий-тарбиявий ишларда эга бўлган воситаларининг жуда бой манбаини очиб беради, ҳозирги вақтда меҳнаткашлар депутатлари Советлари, касаба союзлари, комсомол, турли жамоат ташкилотлари, ижодий союзлар, маданий-оқартув муассасалари партия ташкилотлари раҳбарлигида амалга ошириши лозим бўлган вазифаларни баён қилиб беради.

Китобда ижтимоий фанларни ривожлантиришга, оммани коммунистик руҳда тарбиялаш, буржуа идеологияси ва оппортунизм билан курашда уларнинг ролини оширишга катта эътибор берилган. Бизнинг партиямиз ижтимоий фанларга зўр умидворлик билан қарайди ва уларнинг зиммасига катта масъулият юклайди.

Совет кишисининг дунёқарашини, унинг аҳлоқий эътиқодини, маънавий маданиятини шакллантиришда адабиёт билан санъатнинг роли юксак ва олижанобдир, дейилади китобда. Партиявийлик тўғрисидаги ленинча принципга амал қилиб, бизнинг партиямиз бадиий ижодиёт ҳамма турларининг ривожини коммунистик қурилишнинг улуғвор умумхалқ ишида иштирок этишга қаратишни ўз вазифаси деб билади. Совет халқи совет санъати билан адабиёти эришган муваффақиятларни юксак қадрлайди. Шу билан бирга партия ва халқ коммунистик жамият қурилишини тўла ва кўп қиррали акс эттира оладиган мазмунан чуқур, шаклан ёрқин асарлар яратилишини кутмоқда. Социалистик адабиёт ва санъат жаҳонга порлоқ идеалларни, чинакам инсонпарварлик аҳлоқини тарғиб этмоқда.

Оммавий информация ва пропаганда воситалари бўлган газеталар, журналлар, телевидение, радио, информация агентликлари янги инсонни камол топтириш, капитализм дунёси билан мафкуравий кураш олиб бориш каби катта ва мураккаб ишда партиянинг қудратли қуролидир. Партия Марказий Комитети информация ва пропаганда воситалари қандай ишлаётганлигини мунтазам суратда муҳокама қилиб турмоқда, уларнинг иш сифати яхшиланиши ва аҳоли кенг оммасини тобора кўпроқ қамраб олишига эришмоқда. Бизнинг матбуотимиз, радио, телевидениемиз мамлакатнинг ички ҳаёти ва халқаро муносабатларга доир совет кишиларини ҳақиқатан ҳам қизиқтираётган актуал проблемаларни янада чаққонлик билан ёритишлари, коммунистик қурилишнинг илғор тажрибаларини ёйишга янада яхшироқ кўмаклашишлари, социализм тўғрисида буржуа уйдирмаларига дадиллик ва қатъият билан зарба беришлари, тинчлик, демократик ва социал тараққиёт иши душманларининг кирдикорларини барбод этишлари лозим.

Ғоявий-сиёсий ишларга нисбатан қўйилаётган янги талаблар, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларига комплекс ёндашиш идеология фронтидаги барча ходимларининг масъулиятини оширади. «Пропагандистларимиз, матбуот, телевидение, радио ходимлари, барча идеология муассасалари ходимларининг воқеаларга нисбатан ҳозиржавоб бўлишларини, информация ишининг бутун қўйилишини жиддий тарзда яхшилашларини, партия сиёсатини чуқур ва далил-исботлар билан тушунтириб беришларини, совет кишиларининг ўсиб бораётган маданий савиясини ҳамда хилма-хил характердаги талаб ва эҳтиёжларини тўлароқ ҳисобга олишларини — хуллас, оммани сиёсий жиҳатдан онгли қилиш ленинча санъатини эгаллашларини истар эдик», — дейди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Китоб партиявий, коммунистик пропаганда ленинча санъатини, назарий қоидаларни партия, совет халқи ҳал этаётган бевосита амалий вазифалар билан мустаҳкам боғлаб олиб боришни ўргатади. Китоб марксизм-ленинизм классикларининг назарий меросини, партия ҳужжатларини чуқур эгаллаш, ҳаёт практикасини, партия ташкилотларининг тажрибасини умумлаштириш маҳоратини ўргатади.

* * *

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқлари ва мақолалари, шу жумладан ушбу тўпламга киритилган нутқлар ва мақолалар марксизм-ленинизмни изчиллик билан ва ижодий ривожлантиришнинг, буржуа идеологиясига, ўнг ва «сўл» оппортунизмга қарши ҳормай-толмай ва қатъий кураш олиб боришнинг ёрқин намунаси бўлиб хизмат қилади. Бу асар илҳомбахш пропагандистик маҳоратнинг тимсоли бўлиб, халқ оммасини коммунизм қурилиши йўлида янги зафарларга отлантиради.

«Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида» номли китоб марксизм-ленинизм тантанасини, коммунизм қураётган совет кишиси маънавий қиёфасининг улуғворлигини, совет социалистик турмуш тарзининг бойлигини чуқур кўрсатиб беради. Бу асар партиянинг идеология ишларини янада юксалтиришга, меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан ўстириш ва тарбиялашга, коммунистик идеалларни барқарор қилишга кўмаклашади.

(«ПРАВДА» газетасининг 16 август сонидаги редакцион мақола).

ЯРИМ АСРЛИК ЙЎЛ

«Фан» нашриёти «Ўзбекистонда илм-фан» деб аталган икки томлик асарнинг биринчи томини босмадан чиқарди. Бу китоб — бир группа олимларнинг коллектив монографияси бўлиб, у Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти О. С. Содиқовнинг умумий таҳрири остида нашр этилди. Республика билан Ўзбекистон Компартиясининг бўлажак юбилейига тайёрланган бу асар илмий билим турли соҳаларининг ривожланиш тарихи ҳақида, Совет ҳокимияти ўрнатилганидан бери ўтган эллик йил мобайнида ўзбек олимларининг самарали ижодий иш олиб борганлиги ҳақида ҳикоя қилади.

Миллий илм-фан жуда узоқ асрлар қаърига илдиз отган. Улуғбек, Беруний, Ал-Хоразмий, туғма талант соҳиби бўлган бошқа баъзи бир олимларнинг номларини бутун дунё билади. Лекин улар бармоқ билан санарли бўлиб, юз йиллаб қуллик занжирини судраб юрган, мустамлакачилик зулми остида эзилган, ёппасига саводсиз бўлган Ўрта Осиё халқларининг жаҳолат зулмида ярқ этиб порлаган тасодифий юлдузлар эди.

Фақат Улуғ Октябрь ёққан эрк қуёшигина миллий ўзбек фанини ҳақиқатдан ҳам гуллаб-яшнатиб, халқ маорифига кенг йўл очиб берди. Ҳозирги кунда Ўзбекистонда 200 га яқин олий ўқув юртлари ва илмий-тадқиқот институтлари бўлиб, уларда деярли 30 минг олим ишламоқда. Улар илмий меросни йилдан-йилга бойитмоқдалар, республика экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Нашриёт чиқарган монографиянинг биринчи томида табииёт фанларининг вужудга келиши ва унинг бугунги кундаги равнақи ҳақида, табиатшунос олимларнинг энг муҳим ишлари ҳақида ҳикоя қилинади. Асарнинг иккинчи томи ҳозир босмахонада бўлиб, у бизни социалистик Ўзбекистонда ижтимоий фанларнинг ривожланиши билан таништиради. (ЎзТАГ).

ҒОЛИБЛАР

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли «Ферганаирстрой» трестининг ва «Ташоблмеливодстрой» қурилиши бошқармасининг коллективлари мелиораторлар Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида 1974 йил иккинчи квартал якунлари бўйича ғолиб чиқишди. Улар СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг ҳамда қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш ишчилари ҳамда хизматчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотландилар. (ЎзТАГ).

ҚОЗОҒИСТОНГА — ҒАЛЛА ЎРИМИГА

850 кишилик Ўзбекистон комбайнчиларининг биринчи группаси Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг йўлланмаси билан махсус поездда Қозоғистоннинг Тўрғай областига жўнаб кетди. Тажрибали механизаторлар қардош республика ғаллакорларига ўрим-йиғимда ёрдам берадилар. Қозоғистонга жўнаб кетган комбайнчилар орасида ўз хўжаликларида ғалла ўрим-йиғимида намуна кўрсатган Сирдарё, Жиззах, Самарқанд, Тошкент областларининг энг яхши комбайнчилари бор. Бу областларда ғалла ўрим-йиғими тугади.

Ҳозир республикамизнинг ғаллакор районларида тез орада Қозоғистон ғаллазорларига жўнаб кетадиган комбайнчиларнинг иккинчи отряди тузилмоқда. (ЎзТАГ).

Нуриддин Муродович МУРОДОВ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, ССР Иттифоқи Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари Нуриддин Муродович Муродов узоқ давом этган оғир касалликдан кейин шу йилнинг 16 августида вафот этди.

Республика меҳнаткашлари, партия ташкилоти ғоят оғир жудоликка учради. Партия ва халқнинг содиқ фарзанди, Совет Ўзбекистони экономикаси ва маданиятини ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшган инсон орамиздан кетди.

Н. М. Муродов 1915 йилда Қўқон шаҳрида туғилди. Унинг меҳнат фаолияти 1933 йилдан, Ўрта Осиё планлаштириш-экономика институтини тугаллагандан кейин бошланди. Аввал у Поп район план комиссиясининг раиси, сўнгра ўн етти йил давомида планлаштириш ва савдо органлари системасида — Госплан группасининг раҳбари, Ўзбекистон ССР савдо халқ комиссариатида бўлим бошлиғи, Наманган область план комиссиясининг раиси ва Наманган область ижроия комитети раисининг ўринбосари вазифаларида ишлади.

Н. М. Муродов 1951 йилда Наманган район партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайланди, 1957 йилдан 1965 йилгача эса Наманган, сўнгра Хоразм область ижроия комитетларининг раиси бўлиб ишлади. 1965 йилда Н. М. Муродов Ўзбекистон КП Сурхондарё область комитетининг биринчи секретари вазифасига кўтарилди ва у умрининг сўнгги кунларигача ана шу юксак лавозимда турди.

Партия уни қаерга юбормасин, Нуриддин Муродович Муродов ҳамма ерда топширилган иш учун ўзининг бутун кучи, билими ва тажрибасини сарфлади. У ўзининг беқиёс ташкилотчилик маҳорати, ишда принципиаллиги, кишиларга нисбатан сезгирлиги ва ғамхўрлиги билан ажралиб турарди. У моҳир раҳбар ва омманинг тарбиячиси эди, ғоят меҳнатсеварлиги, камтарлиги, софдиллиги, шахсий фазилати билан бошқаларга ўрнак кўрсатарди. У республика партия активи ва меҳнаткашлари ўртасида катта обрў-эътибор қозонган эди. Н. М. Муродов ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, айниқса Сурхондарё областида пахтачиликни ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларини ривожлантириш учун кўп меҳнат сарфлади.

Нуриддин Муродович Муродов Ўзбекистон Компартияси XII, XIII съездларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, XV, XVI, XVII ва XVIII съездларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзолигига сайланди. У VII, VIII, IX чақириқ ССР Иттифоқи Олий Советининг депутатлигига ва IV, V, VI чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Нуриддин Муродович Муродовнинг фидокорона меҳнатини муносиб тақдирлади. У Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонига сазовор бўлди, икки марта Ленин ордени билан, Октябрь революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат белгиси» орденлари ва медаллар билан мукофотланди.

Ажойиб меҳнаткаш, камтар ва принципиал коммунист, талантли партия ходими Нуриддин Муродович Муродовнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, А. Д. Бесчастнов, И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. К. Камолов, Н. М. Махмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, А. С. Абдалин, Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, Г. А. Габриельянц, И. В. Марцинюк, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, Р. Ғ. Ғойипов, М. И. Иброҳимов, В. Н. Қодиров, Қ. Муртазоев, Б. Р. Раҳимов, С. М. Тоиров, В. А. Хайдуров, М. Худойбергенов, Ф. Ш. Шамсутдинов, Е. Айтмуротов, Э. И. Исломов, Р. Эшчонов, А. Каримов, Ҳ. Р. Қуйбоқаров, И. У. Қўчқоров, Ҳ. Умаров, И. Б. Усмонхўжаев, С. Ҳамроқулов, Д. Ҳасанов, Ш. К. Ҳайруллаев, П. Ю. Юсупов, В. К. Михайлов, К. П. Дудин, Д. А. Шораҳмедов.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари Нуритдин Муродович Муродовни дафн этишни ташкил қилиш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети И. Р. Қурбонов (раис), А. С. Абдалин, А. Р. Хўжаев, А. Каримов, В. К. Михайлов, К. П. Дудин, Д. А. Шораҳмедов ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссияси туздилар.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ Н. М. МУРОДОВНИ ДАФН ЭТИШНИ ТАШКИЛ ҚИЛУВЧИ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИДАН

Н. М. Муродов жасади солинган тобут марҳум билан видолашиш учун 17 август куни соат 11 дан соат 13 гача «Билимлар уйи»га (Киров кўчаси, 24 уй) қўйилади.

Дафн маросими Чиғатой қабристонида ўтказилади.

ВЦСПСДА КЕНГАШ

ВЦСПСда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Байкал — Амур темир йўл магистралини қуриш тўғрисидаги қарорини бажаришда ва шу масала юзасидан ВЦСПС президиуми қарорида белгиланган тадбирларни амалга оширишда совет касаба союзларининг иштирокига бағишланган кенгаш бўлди.

ВЦСПС секретари Л. А. Землянникова доклад қилди. Докладда таъкидлаб ўтилганидек, Байкал — Амур магистрали қурилишида қатнашиш — касаба союзларининг энг муҳим вазифасидир. Касаба союзлари меҳнаткашларнинг темир йўлларни, ишлаб чиқариш ва маданий-маиший иншоотларни муддатидан илгари ишга тушириш соҳасидаги социалистик мусобақани ривожлантиришга ёрдам беришлари, меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусини кучайтиришлари, ҳусусан, магистралдаги ёш бинокорлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ва маданий-оммавий ишларни кенг йўлга қўйишлари лозим.

Кенгашда сўзга чиққан ўртоқлар қилинган ишлар тўғрисида ва Байкал — Амур магистрали қурилишида ҳал этилаётган муҳим ишлаб чиқариш проблемалари, маиший, маданий проблемалар ҳақида гапирдилар. (ТАСС).

Республика Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишлаб Сирдарё области кунлари ўтказилди. Бу ерда область меҳнаткашларининг халқ хўжалигини ривожлантиришда эришган ютуқларини намойиш қилувчи кўргазма очилди. Фотомухбир И. Глауберзон олган бу суратларда ана шу кўргазмадаги экспонатлар акс эттирилган.

КАНОП ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ БОШЛАНДИ

Тошкент областининг деҳқонлари каноп йиғиштириб олишни бошлаб юбордилар. Каноп пишиб етилган майдонларда йиғиштириб олинмоқда. Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг лубкорлари дастлабки гектар майдондан планда белгиланганига нисбатан кўп — икки юз центнергача каноп олдилар. Каноп экини кенг қаторларда ўстирилиб, пояси баланд бўйли бўлди.

Бу йилги мавсумда биринчи марта каноп поясини қайта ишлаш учун бевосита далада қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш Ўрта Осиё илмий тадқиқот институтида яратилган «ЛО-1» маркали конструкцияси яхшиланган каноп тозаловчи машинадан фойдаланилади. Шу институтнинг тажриба заводи шундай агрегатдан юзтасини тайёрлади. Бу агрегатлар хом ашёнинг сифатини қарийб икки баравар яхшилайди ва юксак унумдорлиги билан фарқ қилади.

Область лубкорлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги шарафига гектаридан пландагидан 21 центнер кўп — 185 центнердан каноп олишни белгиладилар. (ЎзТАГ).

Сирдарё области ҳафталиги

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

БОҒ-БЎСТОНЛАР ЯРАТИБ...

Бизнинг Герман Титов номли совхоз Мирзачўлнинг қоқ ўртасида ташкил топган хўжаликлардан. Уста пахтакорларимиз, таниқли механизаторларимиз ва миришкор чорвадорларимиз ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан совхозимиз номини бутун республикага танитган. Хўжалигимиз соҳибкорлари ҳам совхоз номини улуғлаш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Совхозимизнинг 80 гектарлик боғи бор. Юбилей йилида ундан тонна-тонналаб ширин-шакар мева олаётирмиз. Албатта, бу соҳибкорларимизнинг фидокорона меҳнатлари самарасидир. Чунки, боғни шу ҳолга келтиргунча сўнгги пайтларда озмунча меҳнат қилганимиз йўқ. Шу ўринда беихтиёр кексаларнинг «Мирзачўлда кўчат экиб боғ қилиш, гул ундиришнинг ўзи ҳам бир санъат» деган гапини эслайсан киши. Чиндан ҳам бу ҳаётий гап. Чўл қўйнида янги ер очиб, деҳқончилик қилиш нақадар қийин.

Хўжалик боғи — совхоз билан тенгдош. 1962 йилда совхозимиз катта йўл ёқасидаги 80 гектарлик майдонга турли хил олма кўчатлари ўтқазди. Орадан уч-тўрт йил ўтгач кўчатлар қийғос мевага кира бошлади. Боғни кўрган ҳар қандай кишининг ҳам ҳаваси келади. Ширин-шакар меваларимиз билан чўлқуварлар ва узоқ-яқин дўстларимиз дастурхонини безамоқдамиз. Хуллас, совхозимиз миришкорлари чўл шароитида фидокорона меҳнат қилиб, ажойиб боғ-роғлар, гулзорлар яратиш мумкин эканлигини амалда исботламоқда.

Кейинги бир йилнинг ўзида совхозимизда катта ўзгаришлар рўй берди. Шу йилнинг ўзида соҳибкорларимиз ўтган йилдагидан деярли йигирма баробар кўп ҳосил етиштирмоқдалар. Демак, ҳамма нарса меҳнатга ва топширилган ишга меҳр-муҳаббат билан ёндашишга боғлиқ.

Бригадамизнинг уста соҳибкорлари Мустафа Усманов, Мамут Асанов, Бекир Сеттаровлар билан келажакда совхоз боғидан яна қанча ҳосил олиш мумкинлигини чамалаб кўрдик. Бизнинг тахминимизга кўра, боғнинг ҳосилдорлигини яна 2,5-3 баравар ошириш ва йилига 600-700 тоннадан мева олиш мумкин экан. Биз ана шу режани амалга ошириш учун бор кучимизни сарфлаймиз.

Тадбиркор раҳбарларимиз ва қўли гул соҳибкорларимизнинг оқилона ишлари ва фидокорликлари туфайли йил сайин чўл бағрида боғ-бўстонлар сони кўпайиб бормоқда. Буни бизнинг қўриқ районимиз мисолида, айниқса, яққол кўриш мумкин. Бундан ўн йилча аввал районимиз территориясини айланиб, бирор туп соя берадиган дарахтни топиш қийин эди. Энди бўлса соя-салқин йўллар, кўм-кўк дарахтлар ва гулзорларга бурканган қишлоқ ва посёлкаларни, шовуллаб турган боғларни кўриб завқингиз келади. Кейинги йилларда бу соҳада, айниқса, «Правда» совхозида яхши ишлар қилинмоқда. Хўжаликнинг марказини, унинг боғи ва йўл ёқаларини кўриб кишининг ҳаваси келади. Яқиндагина бу ерларнинг яйдоқ чўл бўлганига ишонгинг келмай қолади.

Биз — соҳибкорлар тупроқ шароити бошқаларга нисбатан анча мураккаб бўлган генерал Узоқов номли совхозда бу соҳада қилинаётган ишлардан жуда хурсандмиз. Ўтган йилнинг охири ва шу йилнинг бошларида бу совхозда яна 19 гектар ерда боғ, 17 гектар ерда эса токзор барпо этилди. Йўл ёқаларига турли хил дарахт кўчатлари ўтқазилди. Райондаги бошқа хўжаликларда ҳам ана шундай ибратли ишлар қилинмоқда.

Юртимизнинг чиройи фақат кўп қаватли бинолар ва ҳашаматли қасрларгагина боғлиқ эмас. Унинг чиройи шовуллаб, яшнаб турган боғ-роғларга, гулзорларга, сўлим ҳиёбонларга ҳам боғлиқ. Шонли сана — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейи сари борар эканмиз, обод ва гўзал юртимизнинг келажаги, унинг кўрки, ҳусни-жамоли ҳақида ўйлаймиз ва боғларни, гулзорларни янада кўпайтиришни орзу қиламиз. Бу — ҳар биримизнинг, ҳаммамизнинг бурчимиздир.

А. САТТОРОВ,
Ильич районидаги Герман Титов номли совхоз боғдорчилик бригадасининг бошлиғи.

ЮКСАК МУКОФОТ

Андижоннинг «Облколхозстрой» тресги коллективига мамлакатимиздаги қурилиш ташкилотлари ўртасида ўтказилган социалистик мусобақа якунларига кўра 1974 йилнинг иккинчи квартали учун СССР Қишлоқ қурилиши министрлигининг ва қурилиш ҳамда бинокорлик материаллари саноати ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи, шунингдек биринчи пул мукофоти топширилди.

Андижон областининг қишлоқ қурувчилари шу йилнинг иккинчи кварталида саккизта болалар боғчаси, олтита мактаб ва уларга ёрдамчи бинолар, умумий ҳажми 8,5 минг квадрат метр бўлган 80 та уй-жой биноси, ўнта сут-товар фермаси, тўртта қўтон, паррандахонани қуриб битказдилар.

Трестда биринчиликни Балиқчи районининг қурилиш бошқармаси эгаллади. Бу бошқарма трестнинг ва область касаба союзлари комитетининг кўчма Қизил байроғини олди. Андижон, Ленин, Хўжаобод ва Москва районлари қурилиш бошқармалари бинокорларининг, 7, 8, 9-механизациялашган колонналари коллективларининг иши тақдирланди. (ЎзТАГ).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЛИССАБОНДА ҚАБУЛ

ЛИССАБОН, 15 август. (ТАСС). Португалия мувақкат ҳукуматининг Бош министри В. Гонсалвиш СССРнинг Португалиядаги элчиси А. И. Калининни қабул қилди. Суҳбат дўстона вазиятда ўтди.

Совет элчисини мансабсиз министр, Португалия Компартиясининг Бош секретари А. Куньял ҳамда мансабсиз министр майор В. Алвиш ҳам қабул қилди.

ГДР янгиликлари

ПОЛИГРАФИЯ УЧУН МАШИНАЛАР

Германия Демократик Республикасида полиграфия саноати учун машина ва асбоб-жиҳозлар ишлаб чиқариш тобора ўсиб бормоқда. Бу маҳсулотларнинг асосий қисми, хорижий мамлакатларга деярли 60 проценти социалистик ҳамкорликдаги давлатларга жўнатилмоқда.

ГДРда ишлаб чиқарилаётган ротация, офсет ва муқовалаш машиналари жаҳон бозорларида яхши шуҳрат қозонган. 1974—1976 йилларда Совет Иттифоқига «Рондосет» типидаги 28 йўлли газета офсет машиналарини жўнатиш кўзда тутиляпти.

18 МИНГ КУТУБХОНА

Маълумотларга кўра, ГДР аҳолисининг ҳар тўрт кишидан бири давлат ва касаба союз ташкилотлари кутубхоналаридан фойдаланади. Мамлакатда ҳозирда 18 мингдан зиёд кутубхона мавжуд. Улар орасида Берлин, Лейпциг ва Дрезден шаҳарларидаги илмий-техника кутубхоналари, айниқса, машҳурдир. Мазкур кутубхоналар фан ва техниканинг турли соҳаларига оид 10 миллион нусхалардан ортиқ адабиётга эга.

СТУДЕНТЛАР ҚУРИШМОҚДА

30 мингдан зиёд студент — Озод немис ёшлари союзининг аъзолари ГДРнинг энг муҳим қурилишларида меҳнат қилмоқдалар. Совет Иттифоқи олий ўқув юртларидагидек бу ердаги меҳнат семестри бўйича оммавий ҳаракат бундан ўн йилча олдин юзага келган эди. Фақатгина бу йил Гумбольдт номли пойтахт университети Берлин қурилишларига 500 йигит-қизни юборди. Ёш берлинликлар СССР студентлар қурилиш отрядларида ҳам фаол ишламоқдалар. Қозоғистоннинг қўриқ ерлари, Байкал — Амур магистрали қурилиши ҳам уларнинг меҳнат жабҳаларидир. (АПН).

БАРЧА ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

✦ БЕЛГРАД. Сурия Араб Республикасининг президенти Ҳафиз Асад Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти И. Броз Титонинг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан Югославияга келди.

✦ РЕЙКЬЯВИК. Исландия Гвинея-Бисау Республикасини таниганлиги бу ерда расмий эълон қилинди.

✦ ЛОНДОН. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари Курт Вальдхайм Англия бош министри Гарольд Вильсон ҳамда ташқи ишлар министри Жеймс Каллагэн билан учрашди. Шу учрашувлар чоғида Англия, Греция ва Туркия ташқи ишлар министрлари ўртасида Женевада олиб борилган музокаралар барбод бўлганидан кейин Кипрда вужудга келган вазият муҳокама қилинди.

✦ ИСЛОМОБОД. Покистон ҳукумати Белужистон вилоятининг қолоқ районларини иқтисодий ривожлантириш эҳтиёжларига 20 миллион рупия маблағ ажратди.

✦ ТОКИО. Сеулда Жанубий Корея режимининг бошлиғи Пак Чжон Хи ҳаётига суиқасд уюштирилди. У нутқ сўзлаётган вақтда номаълум киши Пак Чжон Хига қарата бир неча марта ўқ узган. Сеулдан олинган хабарларга кўра, Жанубий Корея режимининг бошлиғи шикастланмаган, аммо битта ўқ унинг ёнида турган рафиқасига теккан. Полиция суиқасд қилган кишини қамоққа олган.

ТЕЛЬ-АВИВНИНГ ИҒВОГАРЛИГИ

БАЙРУТ, 15 август. (ТАСС). Исроил Жанубий Ливаннинг аҳоли пунктларига қарши иғвогарликларини давом эттирмоқда. Исроилнинг оғир артиллерияси кеча Фардис, Хиббария, Кфар-Шуба, Кфар-Ҳаммам ва Рашайя-Аль Фуххар қишлоқларининг четкаларини қаттиқ тўпга тутган. Қишлоқ хўжалик экинларига каттагина зарар етказилган. Исроил қўшинлари Ярунчт Тири, Айн-Ибль, Рмейш ва Рамия қишлоқларини ҳам тўпга тутганлар. Исроил ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари кеча бутун кун давомида мамлакатнинг жанубий районлари устидан учиб ўтган.

БАРЧА ПАРВОЗЛАР БЕКОР ҚИЛИНДИ

ТЕҲРОН, 15 август. (ТАСС). Кипрдаги вазият кескинлашганлиги ҳамда Греция билан Туркия ўртасидаги муносабатлар жиддийлашганлиги муносабати билан Теҳрондан Европага граждан самолётларининг барча парвози бекор қилинди. Эрон миллий авиакомпанияси шу ҳақда хабар берди.

РАСМИЙ МУЗОКАРАЛАР АРАФАСИДА

ДОРУС-САЛОМ, 15 август. (ТАСС). Мозамбикка мустақиллик бериш масаласи юзасидан Мозамбик Озодлик фронти раҳбарлари билан Португалия ҳукумати вакиллари ўртасида жуда яқин кунлар ичида расмий музокаралар бўлиб ўтади. БМТ Бош секретарининг махсус сиёсий масалалар юзасидан ёрдамчиси Абдураҳим Аббифарах шундай деб хабар берди. У ҳозир Африка территориясида мустамлакачиликни тугатиш проблемалари юзасидан БМТ Бош секретари Курт Вальдхайм билан Португалия ҳукумати ўртасида олиб борилаётган музокараларнинг натижалари тўғрисида Африка бирлиги ташкилоти ва миллий-озодлик ҳаракати раҳбарларини хабардор қилиш мақсадида Африка бўйлаб сафар қилмоқда.

Мозамбик Озодлик фронти раҳбарлари вакиллари билан Португалия ҳукумати вакиллари ўртасида бу ҳақда дастлабки музокаралар бўлиб ўтган эди, деди БМТ вакили.

ОҚ УЙДА КЕНГАШ

ВАШИНГТОН, 15 август. (ТАСС). Президент Ж. Форд Оқ уйда Америкадаги бир қанча штатларнинг бир группа губернаторлари билан, шундан кейин эса 14 та шаҳар бошлиқларининг делегацияси билан учрашди. Шу кенгашларда АҚШда давом этаётган инфляция билан кураш тадбирлари муҳокама қилинди.

Губернаторлар конференциясининг раиси К. Рэмптон бундай деди: президент Ж. Форд инфляция билан курашни ўзининг биринчи навбатдаги вазифаси деб ҳисоблаганлигини айтди. Аммо шу билан бирга у, «Ҳозирги вақтда анча катта миқдорга етган инфляцияни тўхтатиш учун бирон-бир мўъжизакор таклифга эга эмаслигини» эътироф этди.

БОШ МИНИСТРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ИСЛОМОБОД, 15 август. (ТАСС). Бош министр Зулфиқор Али Бхутто бу ерда Покистонда инсоннинг асосий ҳуқуқлари тиклангангинини эълон қилди. 1969 йил март ойида давлатнинг собиқ бошлиғи Айюбхон ўз президентлик ваколатини соқит қилиб, мамлакатни бошқаришни армия қўлига топширган пайтда асосий ҳуқуқлар ва гражданлар эркинлиги тўхтатиб қўйилган эди. Энди Покистон гражданларига яна тенг ҳуқуқлилик ва камситишдан ҳимоя қилиш, йиғилишлар ва уюшмалар эркинлиги, ўзбошимчалик билан қамоққа олиш ва ушлаб туришдан муҳофаза қилиш, ҳоҳлаган томонга бемалол бориш ва мамлакатнинг исталган жойида истиқомат қилиш гарантияланади. Аммо Покистонда фавқулодда ҳолат бекор қилинмайди, деди бош министр.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ДОН УЧУН ЭКИЛГАН МАККАЖЎХОРИ ЎРИМИНИ ТЕЗЛАШТИРИНГ

Республикамиз маккажўхорикорлари шу кунларда катта майдонлардаги маккажўхоризорларни парвариш қилишни давом эттириш билан бир қаторда дон учун экилган маккажўхорини йиғиштириб олишни ҳам тезлаштирмоқдалар. Кўпгина хўжаликларда зиммага олинган социалистик мажбуриятларни қоплайдиган даражада юқори ҳосил етиштирилди.

Бугунги кунда 539 бригадада маккажўхори ўрими давом этмоқда. Ҳозиргача 13 минг гектар ёки бутун экин майдонининг 11 проценти ўриб олинди. Сурхондарё области колхоз-совхозларида бутун экин майдонининг 52,8 проценти, Андижон областида — 25,6, Қашқадарё областида — 18,8, Наманган областида — 18,5 процент майдоннинг ҳосили ўриб олинди. Андижон ва Фарғона областлари хўжаликларида ҳар гектар майдондан олинаётган маккажўхори дони ўртача 60-63 центнерданга тўғри келяпти. Андижон ва Бухоро областлари комбайнчилари яхши натижаларга эришмоқдалар. Бу ерда комбайнларнинг кундалик иш унуми 4 гектардан кўпроққа тўғри келяпти.

Бўз районидаги «Партия XXII съезди» колхозидан Х. Нурматов, «Москва» районидаги «Ленинград» колхозидан М. Рихсиев, Бухоро районидаги Энгельс номли колхоздан Х. Қораев, Қизилтепа районидаги Жданов номли колхоздан Н. Баҳромов, Қарши районидаги «Коммунизм» колхозидан Х. Ҳайдаров, Шеробод районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозидан Т. Муродов, «Дўстлик» совхозидан Э. Алланазаров бошлиқ бригадалар мавсум бошидан бери 40-50 гектардан майдоннинг ҳосилини йиғиштириб, гектар бошига 60-80 центнердан маккажўхори дони янчдилар.

Аллақачон 26 маккажўхорикорлик бригадаси ўримни тугаллади. Андижон районидаги Куйбишев номли колхоздан А. Турдиев, Москва районидаги «Ленинград» колхозидан А. Отабоев, Сариосиё районидаги Калинин номли колхоздан Ў. Ёров, Сурхондарё областининг «Партия XXII съезди» колхозидан Г. Элмуродов, «Сурхон» совхозидан Э. Бўриев, «Советобод» совхозидан Т. Худойназаров бошлиқ бригадалар ҳар гектаридан 85-110 центнердан дон олдилар.

Термиз районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг Т. Кулсоатов бошлиқ бригадаси ўримни тугаллаб, ҳар гектар майдондан 100 центнердан маккажўхори дони олди, бўшаган майдонларга силос учун такрорий маккажўхори экиб уни парвариш қилишга киришди.

Лекин Жиззах, Сирдарё, Тошкент областларининг бир қатор хўжаликларида ўрим кампанияси суст олиб борилмоқда. Шу пайтга қадар мавжуд комбайнларнинг ҳаммаси ишга солинмаган, далада ишлаётганларининг унумдорлиги ҳам паст. Тошкент области хўжаликларида бутун майдоннинг бир проценти, Сирдарё областида — 1,2, Жиззах областида — 2 проценти ўрилган холос. Ҳар гектар майдондан олинаётган ҳосил ўртача 44 центнердан ошмаётир. Жиззах областида эса бу кўрсаткич бор-йўғи 24,6 центнерданни ташкил этяпти. Айрим бригадаларда маккажўхорига ишлов бериш асоссиз равишда тўхтатиб қўйилган, ниҳоллар қуриб қолганлиги фактлари ҳам мавжуд. Айрим хўжаликларда янчилган маккажўхори донини давлатга топшириш ёмон ташкил этилган. Янчилган донни ҳисоб-китоб қилиш ишлари яхши уюштирилмаганлиги фактлари ҳам мавжуд.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларининг вазифаси маккажўхори ўрими суръатини тезлаштириш, кеч экилган ва ўсишдан орқада қолган майдонлар парваришини яхшилаш, ҳар бир гектар майдондан юқори ҳосил олишга эришиш юзасидан зарур чораларни кўришдан иборат. Ҳосилдан бўшаган майдонларга кўк масса учун такрорий маккажўхори экиш ва Ватан хирмонига озуқабоп дон тўкишни ҳар томонлама тезлатишни ташкил этиш лозим.

Ўзбекистон Ахборот

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

ШИРИНТОЙЛАР ФАРОҒАТИ

Икки қаватли ҳашаматли ойнаванд бино киши диққатини ўзига тортади. Атрофда гуллар чаман очилган. Ҳаммаёқ топтоза, саранжом-саришта. Бу ерга Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг болалар боғча-яслиси жойлашган. Қувноқлар дарғоҳи ўтган йили жажжи ўғил-қизчалар ихтиёрига топширилган эди. Уни оталиқ ташкилот қисқа вақт ичида ўттиз минг сўмлик турли жиҳозлар билан таъминлаб, кичкинтойлар учун барча қулайликлар яратиб берди.

— Боғча-яслимизда меҳнаткашларнинг юздан зиёд фарзандлари камол топяпти, — деди мудира Норбуви Эргашева. — М. Шокирова, М. Муҳаммаджонова сингари меҳрибон мураббийлар ўз ишларига чинакам ғамхўрлик кўрсатмоқдалар.

Мудира айтганича бор. Бу гулшанда ширинтойлар роҳат-фароғатда тарбия топяптилар. Бу йил тайёрлов группасидан йигирма бола 1-синфга ўқишга боради. Ҳозир улар янги ўқув йилига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар.

А. ОРИПОВ,
Тошкент области.

ЗИЁ МАСКАНИ

Китоб — билимлар хазинаси. Буни Жалақудуқ районидаги Свердлов номли колхознинг кутубхона мудираси Саттихон Исоқова яхши билади. Зиё масканига кирсангиз, баҳри-дилингиз очилади. Бахаво, ёруғ ва шинам. Тўкинча рангоранг гуллар очилган.

Жавонлардаги турли адабиётлар сизни ўзига чорлайди. Ҳаммаси батартиб. Мавзулар бўйича бурчаклар ташкил этилган. Кутубхона олти минг сўмлик китоб фондига эга. Уни ўтган кун зиёд ўқувчилари бор. Колхозчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун далада шийпонларда ҳам кўчма кутубхоналар ташкил этилган.

Қ. АШУРОВА,
Андижон области.

* * *

Шунингдек, редакциямизга газетхонлардан **И. Бекмамбетов, Н. Соқиев** (Фарғона), **Г. Маралбоев** (Олмаота), **Н. Ревазов** (Бухоро), **А. Абилхаев** (Сирдарё), **К. Нурманов** (Жиззах), **Ч. Ҳайдарова** (Қашқадарё) ва бошқалар турли мавзуларда хат-хабарлар йўллашган.

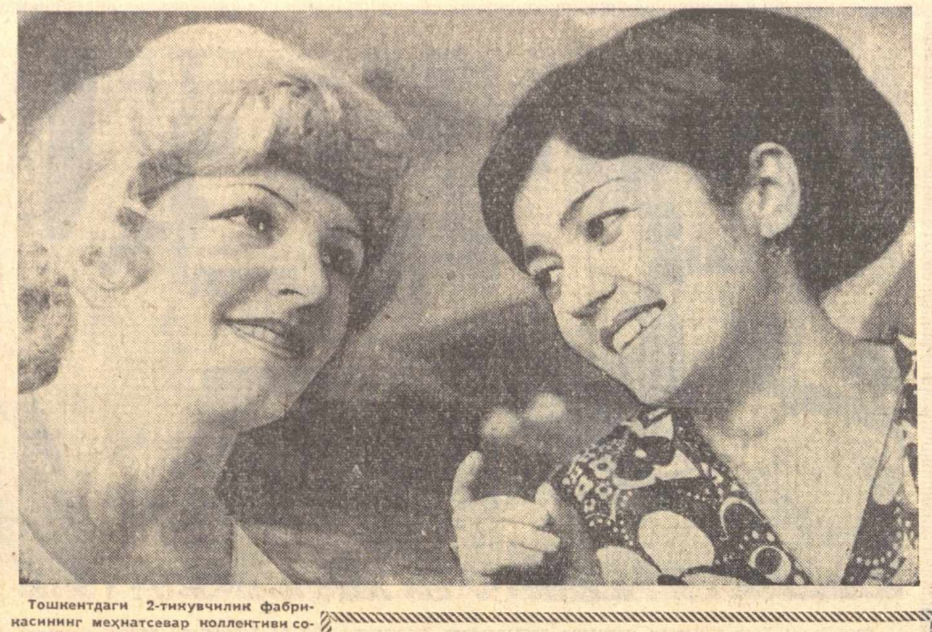

Тошкентдаги 2-тикувчилик фабрикасининг меҳнаткашлар коллективи социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтариб меҳнат қилмоқда. Корхонада белгиловчи йилнинг етти ойлик ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди. Планга қўшимча бир неча минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Суратда: фабрика фидокорларидан Т. Морозова ва Ҳ. Саматова ўртоқлар. А. Тўраев фотоси.

ТЎЙДАН КЕЙИН...

ФЕЛЬЕТОН

Тўйга, шоду-ҳуррамликка нима етсин. Тўй қилиб, эл-юрт олдига дастурхон ёзиш — қадимий одатимиз. Лекин орзу-ҳавас кетидан қувиб, тўқликка шўхлик қилиш инсон шаънига ярашмайди. Сир эмас, баъзи тўйларимизда исрофгарчиликлар ҳаддан зиёд бўлмоқда. Кел, тўй-тўйдек бўлсин-да, деб спиртли ичимликлар сувдек оқизилмоқда. Оқибат, яхши ният, ширин ялла билан бошланган тўй баъзан дилсиёҳликларга сабаб бўлаётир.

Мана, Наманганда катта тўй. Раҳимжон Ортиқов ўғлининг бошини икки қиляпганмиш, деган гап Наманган шаҳрига шамолдай тарқалди. Обрўли, эътиборли киши. Унинг тўйига бормай, кимникига бориш керак.

29 июнь куни кечқурун Наманган шаҳар, Термиз кўча, 6-проезддаги 2-уй ҳовлисига одам сиғмай кетди. Кўп одам бўлганидан кейин кенг ҳовли ҳам тордай кўринар экан. Тўйга фалончи акам ҳам келибдилар, фалон яшчик ароқ-вино ичилибди, деган гапга нима етсин! Ном чиқарга тўй қилиш, деб шунга айтадилар-да!

Созандалар гиря қиладилар. Ноғораю-карнай тарақа-туруқ, ғата-ғатлаб тўйхонага яна одам чорлайди. На маҳалла, на қўни-қўшнига тинчлик бор. Келишаверсин! Ерда жой топилмаса, тикка туришар. Ҳамма жойга радио карнайи ўрнатилган. Йўталган овоз ҳам икки маҳаллага эшитилади. Ажабо, тўй деган икки ёшнинг шахсий ҳаётидаги бахтли дамлар бўлса-ю, унинг гапи бутун маҳаллага кетса, бу қандай бўлади?! Ахир, маҳалла аҳлининг тинчлигини бузиш кимга керак?!

Ҳовлига қатор қўйилган столлар устидаги коньяк, арок, шампань виноси, сув аралаштирилган спирт ичувчиларга мунтазир. Лекин ҳозирча унга қўл урилмайди. Келин билан куёв келишсин, Ундай бўлса, лапанглаб хизмат қилиб юрган анови маст-аластлар қаердан ичиб олишибди-я? Таванхонадан. Таги сероб, бугун бир мириқиб олишсин.

«Тўйлар муборак» қўшиғи бошланиши билан келин-куёв тўрга келиб ўтиришди. Гулдурос чапаклар. Энди улар шаънига баландпарвоз сўзлар айтиш, қадаҳ кўтариш керак. Бу ерга йиғилганларнинг баданлари бироз жимирлашса, тўй ўшанда қизийди.

Кимдир тўрда ўтирган тўлагина бир кишига, қани бошланг, деган ишорани қилди. Худди мана шунга маҳтал бўлиб турган бу акам астагина ўрнидан туриб, икки ёш шаънига илиқ сўзлар айтгач, қадаҳ кўтаришни илтимос қилди. Ура, қани, ичаверинглар! Каппа-катта одам, ич деб фармон берса-ю, наҳотки, ичмасангиз! Оқ отиб ўрганиб қолганлар бир ёқда турсин, умрида лабига қадаҳ тегизмаган студент йигит-қизлар-у, ёш-яланглар ҳам сўзамол акаларининг даъватидан илҳомланиб, майларни сипқориб юборишди.

Табрик навбати Наманганддаги бир корхона директорига етди. У қадаҳни кўтариб, сўз бошлади.

— Ҳурматли жамоа, мен бугун ниҳоятда бахтиёрман. Негаки, корхонамиз таъминот бўлимининг инженери, ҳурматли ўртоғимиз Раҳимжон Ортиқов муҳтарам ўғилларини уйлантирмоқдалар. Шундай кунда ичмасак, қачон ичамиз. Қани, азизлар, қадаҳларни охиригача кўтарайлик. Келин-куёв омон бўлсин!

Бу акам ҳам чакана одам эмас. Каттакон корхонанинг раҳбари. Ич, дедими, заҳар бўлсаям ичиш лозим!

Қулоқни қоматга келтирадиган баландпарвоз табриклар кетидан табриклар ёғилаверди. Шишалар кетма-кет бўшатилаверди. Ўрнига янгиси келтириб турилди. Яна ичишга даъват, яна бўлар-бўлмас табрик ва тутуруқсиз ашулалар. Хуллас калом, тўйхонада олиб борилган катта «тарбиявий» ишлар ўз таъсирини кўрсатди. Бу ерда ўтирганлар бир одам, ич, демаса ҳам ўзича бемалол ичаверадиган ҳолга келиб қолди. Энди ҳеч кимнинг бир-бири билан иши йўқ. Кўпчилик тўйхонада ўтирганини ҳам унутиб қўйган. Ичкилик қурғур ўз қудратини кўрсатмоқда эди.

Тўйбоши йигит ўзи билан ўзи овора бўлиб турганида Раҳимжон Аҳмаджонов деган шофер иш кўрсатиб қолди. У гандираклаб дастурхон билан бу ерда ўтирган «улуғлар»ни елпир эди. Олим деган биттаси уни бир чеккага аста тортди-да, қулочкашлаб урди. Тўйхонадаги бирор киши: «Ҳой, сен нима қиляпсан?» — демади. Шундан кейин Олимвойнинг ёнига уч-тўрттаси қўшилиб, Раҳимжонни кўчага сургаб чиқишди. Роса калтаклашди. Раҳимжон аранг қочиб қутилди. Бола-чақаси эшикнинг орқасидан маҳкамлаб олишди. Орадан кўп ўтмай бояги маст-аластлар тўйхонадаги бир тўда кишини эргаштириб келиб қолишди. Улар галма-галига эшикни роса тақиллатишди, тепишди, кейин уни бузиб, ичкарига киришди-ю, Раҳимжонни дўппослай кетишди. Калтакланаётган бечоранинг қари онаси, ҳомиладор аёли дод солиб жигарбандларининг устига ўзларини ташлашди. Уйида телевизор кўриб, ҳордиқ чиқариб ўтирган Ғуломжон шовқин-суронни эшитиб, ёрдамга шошилди.

— Ҳой нима қиляпсанлар?! Ўлдириб қўясанлар-ку!

Ғуломжон Раҳимжонни маст-аластлар чангалидан қутқариб қолмоқчи бўлган эди, мушт ва тепки ўзининг бошига ёғила кетди. Хушсиз ётган Раҳимжонни бир томонда қолдириб, ҳеч нарсадан ҳеч нарса йўқ, унинг ўзини савалашаверди. Жон ҳолатда Ғуломжон Тошбоев ўз уйига аранг судралиб етиб олди. Муштипар онаси ва уйдаги бошқа одамларга:

— Мени ёмон калтаклашди, доктор чақиринглар, — дея олди холос...

Юрт бедарвоза эмас, албатта. Газандалардан иккитаси дарров қўлга олинди. Қолганлари ҳам ҳаққоний жазодан қутилиб қололмайди.

Кейинроқ маълум бўлишича, бояги зўравонларнинг бири 25/23-автобаза техника отряди бошлиғининг ўринбосари Аловиддин Ғиёсов экан.

Қисқаси, икки ёшнинг тўйи тўйдай ўтмади. Улар турмуш қураётган кўплаб тенгдошлари қатори тўй кунидаги ширин дамларни эмас, балки Ғуломжон фожиасини бир умр афсус ила эслаб юрадиган бўлишди.

Ўғил уйлантирган Раҳимжон Ортиқов билан унинг рафиқаси Ўктамхон опа топган-тутганим харомга чиқар, деб сира ўйлашмаганди. Лекин, начора, шундай бўлди. «Тўй қилмоқчимиз, қачон ва қай тартибда ўтказсак бўларкин? — деб ўзлари яшаб турган «1-Май» маҳалласи оқсоқолларига бир оғиз маслаҳат солишмади.

Хуллас, ёшлар ҳаётида энг бахтли дамлар бўлиб қоладиган никоҳ тўйи кечасини ичкиликбозлик, бошқалар роҳат-фароғатини бузадиган кечага айлантириб юбориш ҳурматли, эътиборли ота-оналарга керакми эди? Энг илғор анъаналар, маросимлар ўтказишда ҳамиша намуна кўрсатиб келган Наманган шаҳрининг активларига нима бўлди?

Халқимизнинг фаровонлиги кун сайин ошиб бормоқда. Шунга қараб улар орзу-ҳавас қилади. Тўйларимиз ҳам кўпаймоқда.

Кези келганда шуни айтиш керакки, баъзан тўйларимиз ҳаддан ташқари рамкадан чиқиб кетмоқда. Карнай-сурнай, ноғора базмлар қилиб, тўйхонага радиокарнайлари ўрнатиб одамлар тинчлигини бузиш, кўчада машина олдига карнай қўйиб, шаҳар бўйлаб айланиш ва бошқа ота-боболаримиз анъаналарида ҳам йўқ бўлган ноўрин ишлар кўпчиликнинг нафратига сабаб бўлмоқда. Шаҳар, район партия ташкилотлари, маҳалла активлари бундай нуқсонларнинг олдини олиш чораларини кўрмоқлари даркор. Тўйларимиз мазмунли, эътиборли, гўзал бўлсин. Бизнинг ниятимиз, мақсадимиз ҳам ана шу. Юқорида баён этилган тўй фожиасига келсак, Наманган шаҳар партия ташкилоти йўл қўйилган хатони тузатиш чорасини кўрар, тўйга бошчилик қилган баъзибир масъул ходимларни тартибга чақириб қўяр, камчиликларга чек қўяр, ичкиликбоз жиноятчиларнинг жазосини берар, деган умиддамиз.

Усмон ЮСУПОВ.

СПОРТ янгиликлари

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Германия Демократик Республикасининг Дрезден шаҳрида социалистик мамлакатлар ёш спортчиларининг «Дўстлик» турнири ўтказилди. Совет Иттифоқи терма командасига таклиф этилган тошкентлик спартакчи А. Димов бу мусобақада ўзига билдирилган ишончни оқлади. У уч километрга югуришда маррага иккинчи бўлиб келди. Александрнинг бу масофада кўрсатган натижаси (8 минут 17,2 секунд) Ўзбекистоннинг янги рекорди ҳисобланади.

ВЕЛОСПОРТ

Канаданинг Монреаль шаҳри трекидаги пойгада омсклик Эдуард Рапп жаҳоннинг номдор деган 30 дан ортиқ спортчисини орқада қолдириб, 1000 метр масофани 1 минуту 7,6 секундда ўтиб, биринчи ўринни олди. Бу билан СССР пойгачиси иккинчи марта жаҳон чемпиони номини олишга муваффақ бўлди.

ФУТБОЛ

Куйбишев ва Фрунзе шаҳрида болаларнинг энг оммавий турнири — кўча ва ҳовли командаларининг «Чарм тўп» турнири финаллари бошланди. Ўзбекистонда ўтказилган шундай мусобақа ғолиблари — Наманганнинг «Ураган» командаси 11-12 ёшлилар баҳсида, Марғилоннинг «Буревестник» футболчилари эса 13-14 ёшли болалар мусобақасида иштирок этмоқдалар.

ВОСИТ САЪДУЛЛА—60 ЁШДА

Таниқли шоир ва драматург Восит Саъдулла 60 ёшга тўлди. У ижодий ишни энг аввал газетадан бошлаган эди. Матбуот бўлажак шоирни ҳаётнинг тўлқинларида чиниқтирди, қаламини қайради. Унинг «Ишқ» (1939), «Жўр» (1964), «Сайҳал» (1970), «Юз ғазал» (1973) сингари шеърий тўпламлари «Хуросон юлдузи» драматик достони адабиётимиз хазинасига ҳисса бўлиб қўшилди. В. Саъдулла «Янги тўй», шоир Султон Жўра билан ҳамкорликда «Ирода» (1942) каби драматик асарлар ҳам яратган.

Биз «Совет Ўзбекистони» газетхонлари номидан ҳурматли шоиримизни қутлуғ ёш билан муборакбод этамиз, унга янги, юксак ижодий парвозлар тилаймиз.

БЎЛДИ ГУЛ

Келди инсоннинг баҳори, даврy даврон бўлди гул,
Кўзларим яшнар қараб, ўлкамда ҳар ён бўлди гул,
Сир, Аму қирғоқлари обод, биёбон бўлди гул,
Турфа бинолар чўзиб бўй, қўшку айвон бўлди гул,
Гул поёндоздек йўлаклар, хона, остон бўлди гул.

Бу чаманлар гаштини сурган сари сургинг келур,
Очилиб гулдай кўнгил, юрган сари юргинг келур,
Кўз, қувончлардан кулиб, кўрган сари кўргинг келур,
Шунчалик дилбар ҳаёт дунёга тенг тургинг келур,
Ортиб инсонларни қадри, барча армон бўлди гул.

Янги денгиз, янги дарё бўйлари тенгсиз чаман,
Бундай ободликни ўз бағрида чўл кўрган қачон,
Этди элни гулдиёр инсон камоли— илму фан,
Энди уй, йўлларда гул, қўлларда гул, гулзор Ватан,
Акси тушгандек фалакка етти осмон бўлди гул.

Қай кўнгил ўсмас, муҳайё бўлса ўз суйганлари,
Туш эмас, афсонамас кўз олдида кўрганлари,
Шоҳи атлас, янги алвон хил мато кийганлари,
Бир жаҳонга арзигай, боғ сайр этиб юрганлари,
Завқи зўр, нозик табиат дўсту ёрон бўлди гул.

Янги тарҳ услубда тушган ҳар бино оромижон,
Газ, электр печкада ҳар хил таом пишгай осон,
Йўл етар тоғлар кесиб, денгизгача кафтдек равон.
«Ту»лару «Як», «Волга»лар хизматда элларга чунон,
Бу қулайликдан кўринг инсонда имкон бўлди гул.

Ҳар йили сиғмайди ҳосил пахтакор хирмонига,
Чорвадор етмайди молу йилқи, қўйнинг сонига,
Илму фаннинг ҳислати оро кириб эл жонига,
Етди комиллик билан қилган тилак, армонига,
Ҳар на бор, турмуш кечар роҳатда, деҳқон бўлди гул.

Маърифат гулшанларин сайрида мен ҳозиржавоб,
Ҳар қадамда мактабу дорилфунунлар беҳисоб,
Бу Ватанга ҳар кўнгилда пок муҳаббат бир китоб,
Қутла ҳар байрам тутиб дўстларга сен, Восит гулоб,
Ур Ватан ишқида гулбонг, Ўзбекистон бўлди гул.

УМР ЭЪЗОЗ

Гиёҳдек яшнадим яйраб, азиз юрту диёримда,
Не эзгу иш қилар бўлсам тамом ўз ихтиёримда.

Чуқур илдиз отар меҳри чинордек авж олиб ҳар кун,
Кўнгил отлиқ минг орзудан ранг олган лолазоримда.

Улуғ йўлларда серғайрат талаб аҳлига ҳамроҳман,
Ватан иқболи мақсудим ғурур доим шиоримда.

Қаёнда, қандайин иш бирла машғул бўлмайин ҳар чоғ,
Буюк бинога қўйгандек бирор ғишт, ифтихоримда.

Танимда мавж уриб турган бу қон кирган гиёҳлардан,
Онам берган ҳаётим ҳаққи, ўз бурчим қароримда.

Эрур қилган ишим бир томчи дарё олдида сўзсиз,
Вале дарёча эл ҳурмат қилур, бу — эътиборимда.

Шукур олтмиш баҳор кўрдим, ҳамон эл меҳридан Восит,
Сезурман ўзни ёшлардек умр эъзоз диёримда.

БУГУН

Беш юзу эллик минг тонна
«оқ олтин»
Берган Андижоним камолин кўриб,
Эллардай тўлишган жамолин
кўриб,
Уйларим чарх урди, ҳисларим
туғён.

Қувонч кўзгу бўлиб, кўрсатди
бугун,
Кўзимга эл қучган орзу
йўлларин.
Улгим келди, меҳри дилларда
фузун,
Асримнинг мададкор қадоқ
қўлларин.

Асрим замондошлар садоқатидан
Берди чеҳракушо, куррага сайқал.
Энг улуғ дўстликнинг саодатидан,
Асрим бўлиб кетди тилларда
мақол.

Асрим инсонлигим бошини силаб,
Чандон ардоқлаган, бурчи
муқаддас,
Асрим ўйлагани юртимга матлаб,
Замон садосига доим ҳамнафас.

Ҳаваслар—орзулар поғонасидек,
Асрим юксалади замон-замонлар.
Юраклар даврининг ўтхонасидек,
Муродсиз ўтмайди ҳар
нафас онлар.

Энди ўз навимиз — Тошкент
пахтаси,
Ўз пахтамиз бугун машҳур жаҳонга
Унинг щиғиллама ҳосилин кимки
Кўрмоқ тилар, келсин бир
Андижонга.

Восит САЪДУЛЛА.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР ОРОМГОҲИ

«Курорт бўз ерлари — Орол денгизи қум соҳилларини ўзлаштириш давом этмоқда. Темирйўлчилар навбатдаги қадамни қўйдилар: Мўйноқ яқинида Урта Осиё магистрали меҳнаткашларининг ҳордиқ чиқариш базаси қурилди.

Бу ерда яқинда икки қаватли уй-жойкорпуси меҳмонларни қабул қилиб олади. Бунда 25 та икки ўринли палаталар бор. Тез орада шундай иккинчи корпус қурилади. Юз ўринли ошхона, барча аппарат ва жиҳозлари бор ёзлик кенг экранли кинотеатр, спорт майдонлари қурилди ва ниҳоят энг муҳими: соябонлари ва денгиз бўйида ҳордиқ чиқариш учун зарур ҳамма нарсаларга эга бўлган жуда яхши қум соҳил қурилди.

Темир йўлчилар бу ерга темирбетон йўл ётқиздилар, радиореле линиясини тортиб келтирдилар (шундай қилиб дам олиш уйидан туриб, масалан, Тошкентга телефон қилиш мумкин), электр линиясини тортдилар. Лойиҳага кўра, кузда йўл хизматининг иҳота дарахтзорлар бўлими бу ерга қарағай ва буталар ўтказмоқчи.

Қурилиш магистрал фойдасидан ажратилган маблағлар ҳисобига олиб борилди. (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

19 АВГУСТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Совет Армияси жангчилари учун. «Ватан қанотлари». 18.50 — МОСКВА. 19.35 — ТОШКЕНТ. АХБОРОТ. 19.50 — Ўн минут музика. 20.00— Оламда нима гап? 20.20 — Бир актёр театри. «Мангулик». 20.50— АХБОРОТ. 21.10 — Ватан, партия ҳақида қўшиқлар. 22.00 —«ВАҚТ». 22.45 — ТОШКЕНТ. «Гайдук Ангел саргузаштлари» (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 16.45 — МОСКВА. 18.50 — ТОШКЕНТ. «219-жанговар команда» (телевизион фильм). 19.35 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. Ҳужжатли кино экрани. 22.20 — Врач маслаҳати. 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 16.50 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

20 АВГУСТ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 17.40 — ТОШКЕНТ. 18.20 — **«Баҳор ёмғирлари»** (бадиий фильм). 19.30 — АХБОРОТ. 19.45 «Прогресс» программаси. 20.15— Ўн минут музика. 20.25 — АХБОРОТ. 20.45 — Галия Измайлова концерти. 21.25 — «Озуқа базасини мустаҳкамлаш резервлари». 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — МОСКВА. **Футбол: «Спартак»** (Москва) — «Динамо» (Киев). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. ТОШКЕНТ. 11.00 — Қўғирчоқ фильм. 11.25 — **«Павел Корчагин»** (бадиий фильм). 17.40 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. «Буни ҳамма билиши керак». 22.30— **«Наташахоним»** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Янгиликлар. 19.15 — Фильм-концерт. 19.30— **«Мен сизни севардим»** (бадиий фильм). 20.55 — «ТОШКЕНТ» телепрограммаси. 21.10 — «Оташқалб» (телеспектакль).

21 АВГУСТ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Мультфильм. 18.50 — «Қизил галстук» (тележурнал). 19.25 — «Ёшлик» студияси кўрсатуви. 19.55 — АХБОРОТ. 20.05 — Концерт. 20.35 — «Беш йилликнинг тўртинчи йили». 21.05 — АХБОРОТ. 21.25 — «Рақслар гулдастаси». 22.00 «ВАҚТ». 22.30 — Халқ контроли экрани. 22.50 — **«Ўзимизникидан бири»** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. Қўғирчоқ фильм. 11.40 — **«Олтин соат»** (бадиий фильм). 17.55 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. «Тасвирларда ҳаёт жилоси». 22.30 — МОСКВА. Концерт. 23.00 — Бокс бўйича жаҳон чемпионати. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Янгиликлар. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — «Тошкент» телепрограммаси. 20.10 — Фильм-концерт. 21.10 — Телеспектакль.

22 АВГУСТ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 17.40 — ТОШКЕНТ. 17.50 — Мультфильмлар. 19.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатуви. «Устоз» 19.30 — Телевизион очерк. 19.45 — АХБОРОТ. 20.00 — Ноз-неъмат бунёдкорлари. 20.30 — Шеърият муҳлисларига. 20.40 — АХБОРОТ. 21.00 — Лирика кечаси. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — ТОШКЕНТ. «Партком ва социалистик мусобақа». 22.50 «Совет Ўзбекистони»нинг кино санъати». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. ТОШКЕНТ. 11.00 — Эртак-балет. 11.40 — **«Трясогузка армияси яна жангда»** (бадиий фильм). 17.40 МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. «Ҳаракат хавфсизлиги учун». 22.30 — МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Янгиликлар. 19.15 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 20.00 — Фильм-концерт. 20.30 — «Тошкент» телепрограммаси. 20.45 — «Бир стакан сув» (телеспектакль).

23 АВГУСТ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 17.05 — ТОШКЕНТ. 17.10 — Киноальманах. 18.05 — Болалар учун эшиттириш. 18.35 — «Мардлик-мангулик». 19.05 — АХБОРОТ. 19.20 — Музикали кўрсатув. 20.00 — Пахтакорлар учун эшиттириш. 20.15 — АХБОРОТ. 20.35 — «Саҳна усталари». Ўзбекистон ССР халқ артисти Зайнаб Садриева. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — Концерт. 23.20 — «Чегара» (ҳужжатли фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — ТОШКЕНТ. Фильм-опера. 11.35 — **«Андрейка»** (бадиий фильм). 17.05 — МОСКВА. 22.00 — Илмий-оммабоп программа. 22.30 — МОСКВА. 23.35— **Бокс бўйича жаҳон чемпионати.** УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — ТОШКЕНТ. Янгиликлар. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — Реклама ва эълонлар. 19.50 — «Тошкент» телепрограммаси. 20.15 — Фильм-концерт. 21.00 — **«Ҳалокат қалъаси»**. (бадиий фильм).

24 АВГУСТ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — **«Экран хандаси»**. 11.00 — МОСКВА. 17.35 — ТОШКЕНТ. 17.30 — Ўқувчилар учун эшиттириш. 18.10 — АХБОРОТ. 18.25 — МОСКВА. 19.20 ТОШКЕНТ. «Беш йиллик зарбдорлари». 19.45 — АХБОРОТ. 20.05— Концерт. 21.00 — МОСКВА. **Хоккей.** Европа чемпионлари кубоги учун. Финал. **ЦСКА — «Брюнес»** (Швеция). 24.00 — «ВАҚТ». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Мультфильм. 10.30 — Ўқувчилар бригадаларида. 10.50 — Фильм-концерт. 11.10 —«Кинокўзгудаги ҳаёт». 12.10 — **«Петербург билан видолашув»** (бадиий фильм). 17.25 — МОСКВА. 18.25— ТОШКЕНТ. «Замандас» программаси. 19.20 — МОСКВА. 21.00 — ТОШКЕНТ. «Комсомол ташкилоти ва социалистик мусобақа». 21.30 — **«Бой ила хизматчи»** (бадиий фильм). 22.50 — Концерт. 23.25 Ҳужжатли кино экрани. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 16.30 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

25 АВГУСТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Мультфильм. 10.00 — «Қувноқ стартлар». Ўқувчилар учун эшиттириш. 11.00 — МОСКВА. 16.20 — ТОШКЕНТ. 16.25— Фильм-эртак. 17.05 «Янгра, барабан!» 17.35 — «Бугун — шахтёрлар куни». 17.45 — МОСКВА. 18.15 ТОШКЕНТ. АХБОРОТ. 18.30 — Партком ва социалистик мусобақа. 18.50 — «Экран хандаси». 19.30 — АХБОРОТ. 19.50 — **«Марҳабо, талантлар! Халқ ижодкорлари** телевизион фестивали. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — Пахтакорлар учун эшиттириш. 22.45 — Есенин лирикаси. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ҳужжатли фильм. 10.50 — Цирк. 11.55 — «Фиръавнлар орасида!» (телеспектакль). 12.45 — Фильм-концерт. 13.15 — **«Мангу ёшлик»** (бадиий фильм). 16.20 — Москва. 17.45 — ТОШКЕНТ. Киноэкран янгиликлари. 18.15 — МОСКВА. 22.00 — ҳужжатли кино экрани. 22.30— МОСКВА. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.15 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.50 — ТОШКЕНТ. 9.55 — Янгиликлар. 10.05 — Қўғирчоқ фильм. 10.20 — **Телевизион миниатюралар театри.** 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 17.20 — ТОШКЕНТ. 17.25— Концерт. 17.55 — Киножурнал. 18.05 — Ахборот. 18.20 — МОСКВА. 19.15 — ТОШКЕНТ. Тележурнал. 19.45 — Ёзувчиларнинг биринчи Бутуниттифоқ съездига 40 йил тўлди. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.25 — Ўзбекистон чорвадори. 22.00 — МОСКВА. «Вақт». 22.30 — ТОШКЕНТ. **«Шоҳ Эдип» фильм-спектакль.** ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.00 — Мультфильм. 11.30 — **«Сунунат»** (бадиий фильм). 17.20 — МОСКВА. 17.50 — Мультфильмлар. 18.20 — ТОШКЕНТ. **Физкультура ва спорт.** 18.55 — Марина Попович (ҳужжатли фильм). 19.15 — МОСКВА. 22.00 — ТОШКЕНТ. Ҳужжатли кино экрани. 23.50 — **Волейбол, халқаро турнир, СССР — АҚШ.** УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.05 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17/VIII да **Бир актли балетлар,** 18/VIII да **Кармен.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/VIII да **Парвоз,** 18/VIII да **Чақмоқ.**

Тошкент халқ хўжалик институтининг ректорати, партия, ва касаба союз комитетлари институт проректори, доцент Ҳ. М. Муродовга акаси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Нуриддин Муродович МУРОДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ. Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача

Р. — 02632. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 192.